

A M A G Y A R T U D O M Á N Y O S A K A D É M I A
M I S K O L C I
A K A D É M I A I B I Z O T T S Á G A
K Ö Z L E M É N Y E I 1 0 .

1990

A szerkesztőbizottság elnöke: Dr. Kun László

A kötetet összeállította: Dr. Takács Ernőné és Dr. Terplán Zénó

Kiadja az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága

Kiadásért felelős: Dr. Zambó János

Készült a Hejőmenti MgTsz nyomdájában

Miskolc, 1990.

Nyomdászám: 701-168

E L Ő S Z Ó

A Miskolci Akadémiai Bizottság /MAB/ Közleményei 10. száma az előző 1989. évi események szokásos módú összefoglalóin kívül nagyobb időtartamról is számot ad, amikor közzé teszi a MAB második ciklusának /1985-89 évekre szóló/ működési adatait. Ebben a kötetben is közöl egy elhangzott előadást: Szabadsfalvi József, a történelemtudomány doktora, a MAB Társadalomtudományi Szakbizottság tagja, a Néprajzi Munkabizottság elnöke, a Herman Ottó Múzeum igazgatója a 75 éve elhunyt Herman Ottó /1835-1914/ sokoldalú tudós miskolci kapcsolatait elevenítette fel a MAB 1989. okt. 26-i ülésén.

Mivel a MAB-székház 1989-ben két nevezetes néhai akadémikus: Madách Imre /1823-64/ és Mikszáth Kálmán /1847-1910/ bronz mellszobrával gyarapodott, ennek a 10. számnak a befejező része a két kiemelkedő személyiség életpályáját foglalja össze, kiemelve tudományos érdemeiket és észak-magyarországi kapcsolataikat.

A MAB tíz év alatt nagy munkát végzett. Ez elsősorban a MAB szak- és munkabizottságaiban, klubtanácsában szerepet kapottak zömének áldozatos és önzetlen munkájának köszönhető. Az eseménynaplók egy-egy rövidre fogalmazott híre mögött mindig többek hosszú előkészítő, lebonyolító, majd utómunkája húzódik meg. Örömmel nyugtázható, hogy sikerült számos színvonalas /esetenként nemzetközi részvételű/ tudományos ülést rendezni Észak-Magyarországon /legtöbbször a három megye székhelyén/. Közben a MAB-székház Miskolcon a tudományos rendezvények kedvelt központjává vált akár tudományos vitaulésekre, kutatási beszámolókra, klubrendezvényekre, ünnepségekre, bizottsági ülésekre, akár kandidátusi védésekre vagy munkahelyi vitákra szóló meg-hívó.

De ugyanigy megalapozódtak egy évtized alatt a MAB évi tudományos pályázatai. Örvedetes, hogy minden évben akadtak témát adó és jutalmat biztosító támogatók, és a szerény díjazás ellenére szép számmal születtek a szigorú birálatok ellenére jutalmazható pályaművek.

Nagyobbszabású kiadói tevékenységet - elsősorban anyagi alap hiánya miatt - nem kezdeményeztünk. A tiz kötetnyi MAB-közlemények mellett három esetben volt a MAB társkiadója egy-egy tipikusan északmagyarországi tudományos kiadványnak: az 1986-beli "Cserehát - ember-táj-mezőgazdaság"; az 1988-beli "Bodrogköz - ember-táj-mezőgazdaság"; az 1989-beli "Dr. Ferenczi Sándor emlékkötet" címűeknek, amelyek a régió maradandó értékei.

Észak-Magyarország tudományos koordinációjának biztosan sokkal nagyobbak a lehetőségei, mint amilyen eredményeket a MAB tiz évvel ezelőtti megalapítása után eddig el lehetett érni. Tekintsük az eltelt időt alapozásnak, amelyre a következő évtized nyugodtan épithet. Köszönet illet mindenkit, aki a MAB-ért dolgozott és segített.

Miskolc, 1990. január hó

Terplán Zénó
a MAB tudományos titkára

I.

A MAB MŰKÖDÉSE 1985-1989 KÖZÖTT
/a második ciklus beszámolója/

Az MTA Elnöksége 4/1979. sz. határozattal hozta létre Észak-Magyarország /Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megye/ területére kiterjedő feladatokkal a Miskolci Akadémiai Bizottságot /a MAB-ot/.

A kb. tíz évvel ezelőtt megfogalmazott szervezeti szabályzat többek között a következő gondolatokat tartalmazza: "A MAB célja az Észak-Magyarországon folyó tudományos tevékenység állami és társadalmi erőkkkel való ösztönzése, támogatása, koordinálása és szervezése. Felkérés alapján részt vesz a régió társadalmi, gazdasági fejlődésével összefüggő döntések megalapozásában, véleményezésében."

Lényegében ezek a gondolatok határozták meg a MAB mindkét ciklusának /1979-84 és 1985-89/ tevékenységét, alakították ki kapcsolatait és teremtették meg működési lehetőségeit.

1. A MAB 1985-89 közötti tevékenysége

A MAB szakbizottságainak száma 1988-ban 9-ről 10-re nőtt, az Erdészeti Szakbizottság megalakításával, amelynek indoka az volt, hogy Észak-Magyarország városokon-falvakon kívüli területének egyharmada erdő, kétharmada mezőgazdaságilag művelt terület. A munkabizottságok száma új jogi és orvosi alapításokkal 38-ról 43-ra bővült.

A MAB lényegi munkája az előző ciklushoz hasonlóan - szak- és munkabizottságok folyamatos üléseire /zömükben tudományos vitaüléseire/;
- tudományos ülések, konferenciák, szimpóziumok, ankétok, szemináriumok, stb. egyedüli rendezésére vagy társrendezésére;

- kandidátusi disszertációk védésének, munkahelyi vitáinak megrendezésére;
- tudományos pályázatok kiírására, bírálatára és jutalmazására;
- fejlesztési javaslatok kidolgozására-előterjesztésére, felkérés esetén országos dokumentumokról véleményadásra;
- kapcsolatok kiépítésére és fenntartására

terjedt ki és ért el folyamatosan eredményeket.

A MAB-ban, szak- és munkabizottságaiban ma több mint 800-an dolgoznak. A tudományosan képzett szakemberek, kiegészülve a kutatókkal, fejlesztésekkel foglalkozókkal, az elmúlt ciklusban is kihasználhatták azt a lehetőséget, hogy Észak-Magyarországon akár helyi, területi, akár országos tudományos kérdések vitájában, megválaszolásában, bírálatában, javaslatok készítésében közreműködhettek.

A MAB, szak- és munkabizottságai az elmúlt ciklusban több mint 200 alkalommal rendeztek ülést /lényegesen kevesebbet, mint az első öt évben, 1979-85 között/. Ugyanakkor a rendezvények száma /kerekítve/: 275-ről 380-ra nőtt. Érdekes összehasonlítani, hogy a 200 ülés helye hogyan osztott meg a megyék között /zárójelben az előző ciklus adatait feltüntetve/:

Borsod-Abaúj-Zemplén megye	78 % /66 %/
Heves megye	13 % /20 %/
Nógrád megye	7 % /12 %/
Észak-Magyarországon kívül	2 % /2 %/

A változás oka a MAB-székháznak gyakorlatilag erre a ciklusra eső belépése, használatba vétele. A másik ok, hogy a tudományos dolgozók sűrűsége Miskolc városban a legnagyobb.

Elköltözések, lemondások, elhalálozások következtében 10 év alatt a MAB 20 %-a, a szakbizottsági elnökök-titkárok egyharmada, a szak- és munkabizottságok kb. 10 %-a cserélődött ki.

A MAB, szak- és munkabizottságai tagjainak - főállásuk

alapján - megyék szerinti eloszlása /kerekített számokkal/
a következő:

Borsod-Abaúj-Zemplén megye	67 %
Heves megye	21 %
Nógrád megye	10 %
Észak-Magyarországon kívül	2 %

Ugyanakkor az Észak-Magyarországon dolgozó tudományos
minősítettek megyék szerinti eloszlása a következő:

Borsod-Abaúj-Zemplén megye	74 %
Heves megye	21 %
Nógrád megye	2 %
Észak-Magyarországon kívül	3 %

A 200 tudományos minősített közül

akadémikus	5
doktor	32
kandidátus	163

A minősítettek fele a miskolci Nehézipari Műszaki Egye-
temen dolgozik /100-uk közül 15 társadalomtudományi, a töb-
bi a reál-tudományokban minősített/. A különleges tudomány-
ág vagy a cikluson belüli megszerzés időpontja következté-
ben a minősítettek egyharmada nem tagja egyetlen bizottság-
nak sem, és kb. a minősítettek egyharmada cserélődött ki a
két ciklus során.

A TMB megbízásából a ciklus idején 9 esetben rendezett
a MAB kandidátusi disszertáció védését és 6 alkalommal mun-
kahelyi vitát. A kandidátusi disszertációk védesei /1 bányá-
mérnök, 2 gépészmérnök és 6 kohómérnöki/ mind a MAB-székház-
ban zajlottak le, a 3-3 orvosi és történelemtudományi munka-
helyi viták közül 1 a GATE gyöngyösi Főiskolai Karán /Inté-
zetében/, 5 ugyancsak a MAB-székházban bonyolódott le.

A MAB nem tudományos intézet, hanem Észak-Magyarország
tudományos kutatóinak összefogója testületi munkával. Első-
sorban a régió tudományos kulturáltságát igyekezett fokozni
a különféle szakmájú, igényesebb, tudományos értelmiségi
rétegek szervezésével, számontartásával, megbízásokkal,

munkamegosztással. A támogatás egyik lehetősége: pályázatok meghirdetése. Az elmúlt öt évben a következő összesítő adatok mutatják a fejlődést /zárójelben láthatók az előző ciklus adatai/:

Meghirdetett témák száma:	247 /149/
Jutalmazott pályaművek száma:	81 /50/
Jutalmazott pályázók száma:	117 /76/
Kifizetett jutalmak összege:	614 /208/ ezer Ft.

A jutalmazottak csaknem mind Észak-Magyarországon dolgozó szakemberek voltak /a legtöbben Nógrád, a legkesebben Heves megyéből/. A jutalmakat a három megye és Miskolc város tanácsa, a terület ipara és maga a MAB biztosította.

A MAB szak-, munka- és ad hoc bizottságai 25 esetben nyilvánított^{ak} véleményt központi fontosabb dokumentumról, ill. dolgoztak ki javaslatokat elsősorban helyi, északmagyarországi problémák megoldására, amelyet a MAB elnöke megküldött országos vezetőknek, intézményeknek /legtöbbször az MTA-nak/. A legterjedelmesebb, sokszerzős munka 1987. jún. 26-án készült el "A tudományos kutatási kapacitás területi megoszlása" északmagyarországi anyagként 80 oldalon.

A MAB kapcsolatai folytatódtak az előző ciklusban kiépítettekre, amelyek a következők:

- Belső kapcsolatok a 3 megye és Miskolc város párt- és tanácsi vezetőkkel, Észak-Magyarország tudományos bázisaival /egészségi intézményekkel; egyetemek, főiskolák tanszékeivel, intézeteivel; ipari üzemekkel, vállalatokkal, mezőgazdasági gazdaságokkal, fejlesztő, kutató és tervező részletekkel, könyvtárakkal; kutató intézetekkel, intézeti részlegekkel, felügyelőségekkel; levéltárakkal, múzeumokkal; tervező intézetekkel/. Az 1989-es évben természetesen a külső körülmények változásai hatottak a MAB-kapcsolatokra is /pl. a pártkapcsolat az utóbbi hónapokban megszűnt/.

- Felső kapcsolatai az MTA-val /az MTA Elnökségével, a Tudományos Testületi Titkársággal, az MTA osztályaival, a

TMB-vel/. Ezzel kapcsolatban kiemelhető az 1988. ápr. 26-i Elnökségi ülés a PAB-székházban, amely foglalkozott a régiókkal "Összefoglalás a területi bizottságok tevékenységéről".c. írásos anyag alapján, amely anyag kitér a területi bizottságok működésére, problémáira és kapcsolataira. Az Elnökséggel /az MTA elnöke pl. részt vett és felszólalt a MAB 1986. febr. 21-i, 1988. febr. 4-i és 1989. márc. 9-i ülésein/ és a TTT-vel a MAB kapcsolata folyamatos és jó. Az MTA 10 osztálya közül a Műszaki ill. a Föld- és Bányászati Tudományok osztályaival a MAB kapcsolata - akadémikusain keresztül - jó, a többi osztállyal esetleges. A TMB több vita-lebonyolítást is bizhatna a MAB-ra minden olyan esetben, amikor pl. egy-egy kandidátusi disszertáció védésén Észak-Magyarországon nagyobb részvétel várható, mint a fővárosban.

- Együttműködési kapcsolatok az MTA többi területi bizottságaival /DAB-, PAB-, SZAB- és VEAB-bal/ ugyancsak jó. Ezt elősegítették a különböző szintű összejövetelek: 1987. febr. 24-én az MTA-, 1987. márc. 20-án a PAB-, 1987. okt. 9-én a MAB; 1989. máj. 30-31-én a MAB és 1989. nov. 25-én a DAB-székházban.

- Külső kapcsolatai a 3 megye MTESZ és TIT Szervezeteivel folytatódtak ebben a ciklusban is. Éves együttműködési tervek készültek alapozva a kb. tíz évvel ezelőtti együttműködési megállapodásokra, amely éves tervek teljesítései a MAB Közleményeiben, az eseménynaplókban olvashatók. Az együttműködés elsősorban együttes tudományos ülésekre vagy közös véleményadásokra terjedt ki.

- A hírközlő szervekkel az együttműködés ugyancsak jó. A három megyei napilap: Észak-Magyarország, a Nógrád, a Heves megyei Népújság, továbbá a Miskolcon megjelenő Déli Hírlap folyamatosan hírt közölt a MAB eseményeiről, pályázatairól. Hasonló írható az MTI helyi szervezetéről, a MR és MT helyi munkatársairól.

- A MAB nem folytat könyvkiadói tevékenységet elsősorban anyagi bázis hiánya miatt. Évente kiadta viszont a MAB

Közleményeit, amely kötetekben /a ciklusra esett az 5.-9. számok kiadása/ az előző év eseményei olvashatók, és mind-egyik számban olvasható egy-egy elhangzott tudományos előadás szövege is. Ezenkívül megjelent a MAB társkiadásában három mű:

1986. jún. 9-én "Cserehát - ember-táj-mezőgazdaság" Borsod-Abaúj-Zemplén megyei MESZÖV-vel;

1988. máj. 24-én "Bodrogköz - ember-táj-mezőgazdaság" a HNF Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságával;

1989. dec. 1-én "Dr. Ferenczi Sándor emlékkötet" a Borsodi Orvosi Szemle különszámaként /az 1987. nov. 1-2-i tudományos emlékülés előadásaival/.

2. A MAB-székház

A MAB-székház egy évvel ennek a ciklusban kezdete előtt /az avatás napja: 1984. márc. 20-án volt/ kezdte meg működését. Vagyis erre a ciklusra esett funkciójának kiterjedése. Valóban Észak-Magyarország tudományos központja lett saját tudományos rendezvényeivel, bizottsági üléseivel, vendégszobáival, klubhelyiségeivel. De gyakran kérték el más szervezetek saját üléseikhez, közgyűléseikhez, ünnepségeikhez. Az 1984-ben alakult MAB-klubtanács ebben a ciklusban csaknem 50 klubdélutánt rendezett jól megválasztott előadókkal, művészeti együttesekkel, nagy sikerrel.

Az első ciklus (19) vendégéhez képest 1985-89 között (30) vendég vagy küldöttség látogatott el a MAB-székházba külföldről és az ország vezetői közül, hogy tájékozódják Észak-Magyarország tudományos életéről. A külföldi tudósok Finnországból, Hollandiából, Japánból, Koreai NDK-ból, Lengyelországból, NDK-ból, NSZK-ból, Nyugat-Berlinből, Olaszországból, Szovjetunióból és USA-ból jöttek.

A MAB-székház - az épületet tervező Cifka Anna elképzelésének megfelelően - két bronz mellszoborral gyarapodott az épület I. emeleti két falfülkéjében elhelyezve, éspedig Ma-

dách Imre /1823-64/ és Mikszáth Kálmán /1847-1910/ szobrával, miután mindketten tagjai voltak az MTA-nak és mindkettőjüknek voltak északmagyarországi kapcsolatai. A Madách-szobrot Kiss Nagy András szobrászművész, a Mikszáth-szobrot Borbás Tibor szobrászművész készítette.

Megnevezés	Észak-Magyarország megyéi					Összesen
	Borsod Abaúj-Zemplén	Héves	Nógrád	Más		
Miskolci Akadémiai Bizottság	15	6	4	1		26
Állam- és jogtudományi Szb.	17	3	2	-		22
Allamtudományi Mb.	20	6	6	-		32
Büntudományi Mb.	35	1	-	2		38
Jogtörténeti és -elméleti Mb.	11	-	-	-		11
Népgazd. jogi kérdései Mb.	13	1	-	-		14
Polgári eljárásjogi tud. Mb.	17	-	-	2		19
Bányászati Szb.	20	3	-	-		23
Bányászati számítástechn.-i Mb.	16	2	1	2		21
Bányászati történeti Mb.	12	2	1	-		15
Érc- és ásványbányászati Mb.	12	1	-	2		15
Geo Mb.	7	1	1	6		15
Külszíni szénbányászati Mb.	8	6	1	-		15
Mélyművelésű szénbányászati Mb.	10	-	2	-		12
Egészségügyi Szb.	24	8	5	-		37
Anyagcsere és endokrin Mb.	6	3	1	-		10
Gastroenterológiai Mb.	17	4	3	-		24
Gyermekgyógyászati Mb.	25	1	1	-		27
Haematológiai Mb.	10	3	1	-		14
Környezetonkológiai Mb.	12	-	-	-		12
Mentalhigiénés Mb.	15	-	-	-		15
Perinatológiai Mb.	21	3	4	-		28
Sportbiológiai Mb.	11	1	-	-		12
Erdészeti Szb.	3	16	1	-		20

Gépészeti Szb.	18	3	1	1	23
Anyagism.-i és technológiai Mb.	8	3	-	1	12
Anyagmozgatás és gépei Mb.	10	2	-	2	16
Automatizálási és szám.-techn. Mb.	15	2	-	-	17
Építő- és -anyagipari gép.-i Mb.	12	-	1	-	13
Gépkonstrukció-fejlesztési Mb.	12	3	2	-	17
Karbantartás-optimalizálási Mb.			átszervezés alatt		
Kohászati Szb.	15	1	3	-	19
Alakítástechnológiai Mb.	13	-	1	-	14
Anyagvizsgálati Mb.	13	-	1	-	14
Metallurgiai Mb.	12	-	1	-	13
Közgazdaságtudományi Szb.	18	4	5	-	27
Műszaki fejlesztési Mb.	18	-	-	-	18
Számítástechnika.közp.-i alkalm. Mb.			átszervezés alatt		
Terület- és településfejlesztési Mb.			átszervezés alatt		
Vállalatfejlesztési Mb.	16	2	2	-	20
Mezőgazdasági Szb.	5	10	4	-	19
Társadalomtudományi Szb.	6	13	4	-	23
Filozófiai Mb.	9	16	7	-	32
Irodalomtudományi Mb.	4	2	1	-	7
Néprajzi Mb.	8	2	2	3	15
Neveléstudományi Mb.	6	15	4	-	25
Nyelvtudományi Mb.	2	11	4	-	13
Történelemtudományi Mb.	13	22	8	-	43
Tud.szoc. és politikatudományi Mb.	6	10	7	-	23
Vegyészeti Szb.	17	1	-	-	18
Agrokémiai Mb.	13	3	1	-	17
Korrózióvédelmi Mb.	5	1	-	-	6
Környezetvédelmi Mb.	11	2	2	-	15
Vegyip.-i biztonságtechnikai Mb.	10	2	-	-	12
Összesen:	652	201	93	22	968
Százalékosan:	67	21	10	2	<u>-153</u>

Megjegyzés: 153-at azért kellett levonni, mert ennyi esetben szerepelt egy-egy szakember több bizottságban is.

2. táblázat

A MAB ill. szak- és munkabizottságainak néhány
összesítő adata 1985-89 között
/zárójelben az előző ciklus adatai/

Megnevezés	Ülések száma	Munkabizottságok száma	üléseinek száma	Tudományos jellegű ülések önálló v. társrend.	Összesen
Miskolci Akadémiai Bizottság /MAB/	10 /12/	-	-	27 /21/	37 /33/
Állam- és jogtud.	6 -	5 /2/	11 /4/	35 /2/	52 /6/
Bányászati	7 /10/	6 /6/	25 /36/	49 /34/	81 /80/
Egészségügyi	5 /7/	8 /4/	17 /19/	58 /25/	80 /51/
Erdészeti	1 /-/	-	-	1 /-/	2 /-/
Gépészeti	10 /14/	6 /6/	20 /55/	55 /52/	85 /121/
Kohászati	4 /11/	3 /3/	8 /25/	22 /31/	34 /67/
Közg.-tud.	9 /11/	4 /4/	18 /56/	39 /25/	66 /92/
Mezőgazd.-i	9 /15/	-	-	15 /19/	24 /34/
Társ.-tud.	6 /8/	7 /8/	15 /36/	49 /36/	70 /80/
Vegyészeti	3 /9/	4 /5/	23 /30/	28 /27/	54 /66/
Összesen	60 /85/	43 /38/	137 /261/	351 /251/	/548 /597/

Megjegyzés: Az Erdészeti Szakbizottság 1988-ban alakult, a többi szakbizottság 1985 előtt.

3. táblázat

A MAB - a TMB felkérésére - a következő védéseket
ill. munkahelyi vitákat rendezte meg 1985-1989. között:

1985. ápr. 23. Munka Margit kand.-i védését
1985. ápr. 29. Misóczki Lajos munkahelyi vitáját[✱]
1985. jún. 21. Szalai Gyula kand.-i védését
1985. jún. 25. Szeidl György kand.-i védését
1985. jún. 25. Patkó Gyula kand.-i védését
1985. jún. 26. Szabó Zsolt kand.-i védését
1987. jan. 20. Jamal Aldin Hamouni kand.-i védését
1987. máj. 25. Dul Jenő kand.-i védését
1987. nov. 10. Imre József kand.-i védését
1988. jan. 27. Sólyom Enikő munkahelyi vitáját
1988. jan. 28. Nagy Kálmán munkahelyi vitáját
1988. márc. 25. Lengyel Attila kand.-i védését
1989. jan. 11. Veres László munkahelyi vitáját
1989. máj. 4. Szegő Imre munkahelyi vitáját
1989. máj. 17. Fügedi Márta munkahelyi vitáját

Összegezve: kandidátusi védés 9 /1 bm., 2 gm. és 6 km. szakos/
munkahelyi vita 6 /3 orv. és 3 tört.szakos/

15

Megjegyzés: [✱]-gal jelzett esetben a GATE gyöngyösi Főiskolai
Kara volt a rendező, a többi 14 esetben a MAB-
székház

4. táblázat

A MAB meghirdetett pályázatainak témái, a beérkezett és díjazott pályaművek és szerzőik száma, a kifizetett jutalmak összege

1985-89 között
/zárójelben az előző ciklus adatai/

Év	Meghirdetett témák	Jutalmazott pályaművek száma	Jutalmazott pályázók száma	Kifizetett jutalmak összege /Eft/
1985	30	11	11	56
1986	51	14	17	100
1987	50	22	36	136
1988	51	20	33	180
1989	65	14	20	142
Összesen:	247 /149/	81 /50/	117 /76/	614 /208/

5. táblázat

A MAB véleményadása /javaslata/ országos vagy Észak-Magyarországra kiterjedő területi kérdésekre 1985-89 között

1985. márc. 7. "Borsod-Abaúj-Zemplén megye társadalmi-gazdasági fejlesztésének hosszútávú koncepciója, 1986-2000"/Borsod-Abaúj-Zemplén megye Tanácsa számára/

1985. ápr. 24. "A 7. ötéves tervidőszakra szóló középtávú kutatási-fejlesztési terv-koncepció tervezete" c. téma vitája /a vita jegyzőkönyve a TPB számára/

1985. aug. 22. "A MAB és Észak-Magyarország három megyéje MTESZ ill. TIT szervezeteivel való együttműködés összefoglalása /MTA számára/

1985. okt. 5. "Miskolc város kulturális, művészeti és tudományos helyzete és kölcsönhatása /Miskolc Város Tanács VB-je számára/

1985. dec. 30. "Az ismert gyöngyösoroszi érctelérek kutatási módszereinek kidolgozása, különös tekintettel az egyes érctelérek maximális fémtartalmú zónáinak prognosztizálhatóságára /OEÁ számára/

1986. ápr. 2. "A műszaki fejlődés gyorsításával és a tudományos kutatás eredményességének fokozásával összefüggő feladatok" /MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága számára/

1986. jún. 19. "Miskolc város és városkörzete lakónépességének foglalkoztatása, a területen működő gazdálkodó szervek munkaerőgazdálkodási célkitűzéseinek 7. ötéves tervi kimunkálása, meghatározása" /Miskolc Város Tanácsa Munkaügyi Osztálya számára/

1986. jún. 25. "Miskolc hosszútávú /15 éves/ terve és a 7. ötéves terv Miskolcra vonatkozó elképzelései" /Miskolc Város Tanácsa VB-je számára/

1986. aug. 31. "A MAB véleménye Borsod-Abaúj-Zemplén megye iparszerkezetének távlati fejlesztéséről 2000-ig" /MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága számára/

1986. okt. 3. "Jelentés a 13. Kongresszus gazdaság-politikai kérdésekben hozott határozata végrehajtásának megyei tapasztalatairól" /MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága számára/

1986. nov. 18. "Tájékoztató a kutatás és műszaki fejlesztés helyzetéről a megye iparában /Borsod-Abaúj-Zemplén megyei képviselőcsoportja számára/

1987. jún. 26. "Az északmagyarországi állami gazdaságok belkereskedelmi és élelmiszeripari tevékenysége" /Észak-Magyarország három megyéje MSZMP első titkárainak/

5. tábl. folytatása

1987. jún. 26. "A tudományos kutatási kapacitás területi megoszlása /MTA számára/"

1987. okt. 1. "Az MSZMP KB júliusi gazdasági-társadalmi kibontakozási programja Miskolc városi és városkörnyéki végrehajtása feladatterve" /Miskolc Város MSZMP PB-je számára/"

1987. okt. 15. "A MAB beszámolója 1979-től 1987. jún. 30-ig /MTA számára/"

1987. okt. 26. "Előterjesztés Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén lévő bányatavak jelenlegi állapotáról és lehetséges jövőjéről /MTA számára/"

1987. dec. 29. "A regionális és a régiókon belüli kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségei - A helyi és a területi irányítás szerepe" /MTA számára/"

1988. jan. 8. "A területi fejlődés fontosabb változási tendenciái az elmúlt másfél évtizedben, következtetések a hosszú tervezés számára /MTA számára/"

1988. jan. 21. "A hazai bányászati szakemberek tudományos továbbképzésével kapcsolatos feladatok" /MTA Bányászati Tudományos Bizottság elnöke számára/"

1988. márc. 8. "Az Észak-Magyarországi Társadalomtudományi Központ kialakítása Miskolcon" /NME rektora számára/"

1988. márc. 16. "A kutatóhálózat korszerűsítésének feladata" és "A felsőoktatás fejlesztésének feladatai" /TPB és MM számára/"

1988. szept. 16. "A Paksi Atomerőmű bővítésének és a Bükk-ábrányi Hőerőmű fejlesztésének gazdaságossági összehasonlításáról" /MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága számára/"

1989. szept. 20. "Az Északmagyarországi térség hosszú távú fejlesztési koncepciója, különös tekintettel Borsod-Abaúj-Zemplén megye társadalmi-gazdasági problémáinak megoldására" /MTA számára/"

1989. szept. 29. "Irányelvek a hazai szén- és ércbányászat népgazdaságilag optimális szerkezetátalakítására" /IPM és MTA Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya számára/"

1989. nov. 3. "A kutatás-fejlesztés, a felsőoktatás autonómiájára épülő finanszírozási reform-koncepciója" és "A felsőoktatási reform-feladatai, különös tekintettel az európai integrációra" /MT TPT számára/"

A MAB érdekesebb látogatói 1985-89 között

1985. febr. 13. Fejti György az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságának első titkára

1985. márc. 8. A Koreai NDK Tudományos Akadémiájának delegációja Czo Zonk Nem vezetésével

1985. szept. 27. T. Hayashi /Tokio/ gépészprofesszor

1985. nov. 29. Csurgay Árpád, az MTA főtitkárhelyettese és Vajda György, az MTA Müsz. Tud. Osztályának elnöke

1986. febr. 21. Berend T. Iván, az MTA elnöke

1986. febr. 25. T. Ignatov, a SZU Budapesti Nagykövetségének mezőgazdasági attaséja

1986. márc. 27. Pozsgay Imre, a HNF országos főtitkára

1986. ápr. 21. Ábrahám Kálmán államtitkár

1986. máj. 20. J. Freckmann, az USA Budapesti Nagykövetségének mezőgazdasági attaséja

1986. szept. 26. T. Hellbrügge /München/ orvosprofesszor

1986. szept. 30. G. Tarzia /Milano/ jogászprofesszor

1986. okt. 7. Kulcsár Kálmán, az MTA főtitkárhelyettese és Enyedi György akadémikus, az MTA Regionális Kutatások Központjának főigazgatója

1986. okt. 16. I. Andolina /Catania/ jogászprofesszor

1986. nov. 29. B. Ferensztajn, a LEMP PB póttagja, a Katowicei Vajdaság PB első titkára

1987. jún. 11. F.J. Geurten tanácsos, a Holland Királyság Bécsi Nagykövetségének mezőgazdasági attaséja

1987. aug. 17. A. S. Khoklov akadémikus professzor /Moszkva/, az SZTA főtitkárhelyettese

1987. okt. 27. A. McLean /Toronto/ kohászprofesszor

1987. nov. 11. R. Steinhardt /Freiberg/ kohászprofesszor

1988. febr. 2. R. Sauer /München/ a Goethe-Intézet vezetője

1988. márc. 29. Az SZTA szibériai tagozatának delegációja A.D. Kosztülev intézeti igazgatóhelyettes vezetésével

1988. jún. 27. H.K. Akerblom /Helsinki/ orvosprofesszor

6. tábl. /folyt./

1988. jún. 30. E. Kuntz /Wetzlar/ orvosprofesszor

1988. szept. 14. R. Jünemann /Dortmund/ gépészprofesszor

1988. nov. 28. N. Picardi /Róma/ jogászprofesszor

1988. dec. 8. G. Ammon /Nyugat-Berlin/ pszichiáter-profesz-
szor

1989. ápr. 24. P. Gotwald /Regensburg/ jogászprofesszor

1989. szept. 19. P. Forbath /Toronto/ orvosprofesszor

1989. okt. 9. G.A.W. Gooding.Ch.A. Gooding /San Francisco/
orvosprofesszorok

1989. okt. 19. P. Bülow /Trier/ jogászprofesszor

1989. dec. 7. H.W. Hemicke /Clausthal/ gépészprofesszor

II.

A MAB 1989. ÉVI ESEMÉNYNAPTÁRA

/Az események leírása itt szűkre szabott. Részletesebben a MAB 1989. évi fontosabb adatai c. fejezetben olvashatók a MAB-ra, a MAB-klubtanácsra és a MAB szak- és munkabizottságaira./

1989. jan. 3. Az "Észak-Magyarország"-ban megjelent a MAB 1988. évi pályázatai jutalmazottjainak névsora Borsod-Abaúj-Zemplén megyére vonatkozóan.

1989. jan. 5. A MAB-klubtanács 44. rendezvényén Korzenszky Richárd, a pannonhalmi bencés gimnázium igazgatója tartott előadást "Pannonhalma története" címen.

1989. jan. 10. Budapesten került sor a MAB-székházba tervezett Mikszáth Kálmán /1847-1910/, az MTA tagja /1889/ mellszobra gipsz-mintájának zsűrizésére.

1989. jan. 11. A HOM a MAB-székházban rendezte meg Veres László kandidátusi értekezésének munkahelyi vitáját.

1989. jan. 13. A MAB-klubtanács baráti összejevetelt rendezett a MAB-székház klubhelyiségeiben.

1989. jan. 23. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati történeti Munkabizottsága - együtt az OMBKE egy.-i Osztályával és az NME-vel - megrendezte Scopoli Giovanni Antonio /1723-88/ selmecbányai ásványtani-kémiai-metallurgiai professzor halálának 200. évfordulója alkalmából az emlékülést az NME Selmeci Műemlékkönyvtárában.

1989. febr. 1. A MAB elnöke megküldte az MTA elnökének a MAB 1988. évről szóló beszámolóját.

1989. febr. 17. Az "Észak-Magyarország"-ban méltatták az NME-n kiadott "Crystallographia Hungarica 1776-ból" c. kiadványt, amelynek kiadásában a MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati Történeti Munkabizottsága is közreműködött.

1989. márc. 1. A miskolci "Déli Hírlap"-ban cikk jelent meg arról, hogy a MAB-székház külső homlokzatán látható 1896-ból való régi cimert ki kellene színesíteni úgy, ahogyan az eredetileg volt.

1989. márc. 1. A MAB is társrendezője volt a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében megnyíló "Magyar Nyelv Heté"-nek, amelyre ezuttal a sárospataki modern Művelődési Házban került sor.

1989. márc. 7. A MAB-klubtanács által meghirdetett rendezvény Nemeskéry János professzor megbetegedése miatt elmaradt.

1989. márc. 8. Barabás Zoltán akadémikus meglátogatta a MAB-ot, ahol Terplán Zénó tud. titkár ismertette a MAB munkáját és székházát.

1989. márc. 9. A MAB megtartotta 21. ülését a MAB-székházban, amelyen felszólalt Berend T. Iván akadémikus, az MTA elnöke. Beszédéről hirt közöltek a helyi lapok másnapi számai, továbbá a Nógrád márc. 10-i száma.

1989. márc. 13. Cs. Szabó László magyarországi útirajzainak művészetéről hangzott el előadás a MAB-székházban Éder Zoltán tszv. egy. docens részéről, a TIT Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezete, a MAB és a Megyei Pedagógiai Intézet közös rendezésében.

1989. márc. 17. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága is társrendezője volt Salgótarjában a magyarországi Tanácskörtársaság 70. évfordulójáról történt megemlékezésnek, amelyet Bandur Károly, a MAB alelnöke vezetett le. Emlékbeszédet Kemény László kandidátus, a Politikai Főiskola rektorhelyettese mondott.

1989. márc. 20. Berend T. Ivánnal, az MTA elnökével folytatott hosszabb beszélgetés jelent meg az "Észak-Magyarország"-ban "A történelmi albizottság szemével" címen.

1989. márc. 22. A MAB-klubtanács 45. rendezvényén Lányiné Engelmayer Ágnes főiskolai tanár tartott előadást "HANDICAP gyermekek integrációs nevelésének jelen helyzete és perspektívája hazánkban és Európában" címen.

1989. márc. 29. A miskolci "Déli Hírlap"-ban "Válasszunk címet!" c. cikk jelent meg. Ebben többek között szó van arról is, hogy a MAB-székház tervezője: Cifka Anna okl. építésmérnök a székház földszinti ablakaira diszrácokat tervezett, amelyen a MAB hatáskörébe tartozó három megye /Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves ill. Nógrád/, továbbá a három megyeszékhely /Miskolc, Eger ill. Salgótarján/ ősi címereit tervezte bele diszítőelemként.

1989. ápr. 5. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Néprajzi Munkabizottsága társrendezője volt a MAB-székházban az "Önkéntes néprajzi gyűjtők és néprajzi szakkörvezetők találkozója"-nak.

1989. ápr. 5. A MAB-klubtanács 46. rendezvényén Szabó Árpád akadémikus professzor tartott előadást "A matematikai földrajz kibontakozása" címen.

1989. ápr. 6. A MAB Vegyészeti Szakbizottsága megtartotta 12. ülését a MAB-székházban.

1989. ápr. 12. Az "Észak-Magyarország" közzétette a MAB 1989. évi pályázati felhívását.

1989. ápr. 12. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Agrokémiai Munkabizottsága megtartotta 16. ülését a sajóbábonyi EMV-ben.

1989. ápr. 19. A Miskolcon megjelenő "Heti Hirnök"-ben újra szó volt a MAB-székház homlokzatán lévő cimere kiszínezéséről. Seres János festőművész kifejtette, hogy ez a cimere soha nem volt színes.

1989. ápr. 20. A TIT Borsod-Abaúj-Zemplén megyei irodalmi szakosztálya a megyei tanács Művelődési Osztályával a MAB-székházban beszélgetést rendezett a napjaink irodalmi és művészeti kérdéseiről Czine Mihály irodalomtörténész professzor vezetésével.

1989. ápr. 24. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Polgári eljárásjogi Munkabizottsága megtartotta 9. ülését a MAB-székházban.

1989. ápr. 25. A MAB-klubtanács 47. rendezvényén Farkas Gyula professzor tartott előadást "Pubertás - környezet - társadalom" címen.

1989. ápr. 27. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága tudományos ülést rendezett Salgótarjában az SZMT Okt. Műv. Intézetében.

1989. ápr. 27. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága megtartotta 12. ülését a salgótarjáni SZMT Okt.-Műv. Intézetében.

1989. máj. 3. A "Nógrád" közzétette a MAB 1989. évre szóló pályázati felhívásának első részét, majd másnap a második részt.

1989. máj. 3. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága társrendezője volt a MAB-székházban lebonyolított ideji "Borsod megyei Közgazdász Napok"-nak, amelyet Barta Imre, a közg. tud. doktora, szakbizottsági tag nyitott meg, és Kemenes Ernő, a MKT főtitkára mondott nyitó beszédet "A talponmaradás esélyei" címen.

1989. máj. 4. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága a MAB-székházban megrendezte Szegő Imre kandidátusi értekezésének munkahelyi vitáját.

1989. máj. 11. A TIT Közgazdasági Választmánya és Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezete megrendezte a MAB-székházban a "Szerkezetváltás és területi fejlődés" tárgyú tudományos tanácskozást Enyedi György akadémikus vitavezetésével.

1989. máj. 12. Az MTA Dunántúl Tudományos Intézete is társrendezője volt a miskolci Tudomány és Technika Házában lebonyolított "A területfejlesztés új vonásai, folyamata és iránya, s a környezetvédelem kapcsolata" tárgyú kerekasztal-beszélgetésnek, amelynek vitaindító beszédét Enyedi György akadémikus, az MTA DTI igazgatója tartotta.

1989. máj. 15-16. A MAB is társrendezője volt a MAB-székházban lebonyolított kétnapos, a "Népi építészet a Kárpát-me-

dence északkeleti térségében" tárgyú konferenciájának, amelyen a magyarországi előadók mellett csehszlovákiai és szovjetunióbeli előadók is szerepeltek.

1989. máj. 17. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága - együtt a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézettel és a Magyar Sebész Társaság Coloproctológiai Szekciójával - megrendezte a MAB-székházban proctológiai tárgyú tudományos ülését.

1989. máj. 17. A HOM megrendezte a MAB-székházban Fügedi Márta kandidátusi értekezésének munkahelyi vitáját.

1989. máj. 18. A MAB Bányászati Szakbizottságának ad hoc bizottsága a MAB-székházban ülést tartott a környezetvédelem bányászati feladatai tárgyában.

1989. máj. 18. A MAB-klubtanács 48. rendezvényén Hámori József professzor tartott előadást "Uj tudomány: Immunpszichológia" címen.

1989. máj. 23. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagismereti és technológiai Munkabizottsága megtartotta 14. ülését az NME-n.

1989. máj. 23. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Anyagcsere és endokrin Munkabizottsága megrendezte a MAB-székházban tudományos ülését.

1989. máj. 23. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága megtartotta 23. ülését a GATE Kompolti Kutató Intézetében.

1989. máj. 25. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Vegyipari biztonságtechnikai Munkabizottsága megtartotta 14. ülését az NME-n.

1989. máj. 30-31. Az MTA gazdasági vezetői és szervező titkárai a MAB-székházban rendeztek tapasztalatcsere összejövetelt.

1989. máj. 30. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Építő- és építőanyagipari gépészeti Munkabizottsága társrendezője volt a miskolci Tudomány és Technika Házában a "Szilikátipari ill. Építőanyagipari Nap"-nak.

1989. jún. 2. A "Heves megyei Népújság" közzétette a MAB 1989. évi pályázati felhívását.

1989. jún. 2. Miskolc Szabadság téren nyitották meg a miskolci könyvhetet, amely után a MAB-székházban került sor Utassy József költő találkozására olvasóival.

1989. jún. 7. Az MTA Gépszerkezettani Bizottsága a MAB-székházban tartotta meg 87. ülését Michelberger Pál akadémikus, a GAB elnökének vezetésével.

1989. jún. 14. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézettel megrendezte a megyei kórház kultúrtermében az egészségmegőrzés programtervezete keretében továbbképző tudományos ülését.

1989. jún. 21. A MAB két munkabizottsága: a Bányászati Szakbizottság Külszíni szénbányászati ill. a Gépészeti Szakbizottság Anyagmozgatás és gépei elnevezésű munkabizottság együttes ülést tartott a MAB-székházban.

1989. jún. 22. A MAB-klubtanács 49. rendezvényén Puskás Il-dikó kandidátus, tszv. egyetemi docens tartott előadást "Vallások az ókori Indiában" címen.

1989. jún. 23. A DAB Matematikai-Fizikai Szakbizottsága az NME-n tartotta soron következő rendes ülését.

1989. jún. 27. A MAB, a TIT Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezete és a Fiatal Agrárszakemberek Tanácsa együtt rendezte meg a MAB-székházban a hazai banki és kereskedelmi szakemberek tanácskozását.

1989. jún. 27-28. A MAB, a BVK, az MKE és a Magyar Általános Orvosok Tudományos Egyesülete együtt rendezte meg a Magnézium-konferenciát Kazincbarcikán, a BVK-ban.

1989. jún. 28. Kiss Nagy András szobrászművész "Madách Imre" bronz mellszobra elkészült, és a MAB-székház I. emeleti folyosóján végleges helyére került.

1989. jún. 30. A HNF Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága a MAB-székházban tartotta tanácselnök-jelölési ülését.

1989. júl. 4-5. A MAB Bányászati Szakbizottságának Érc- és ásványbányászati Munkabizottsága az NME Ásványelőkészítési Tanszékével megrendezte német nyelven az "Eljárástechnikai Szeminárium"-ot.

1989. aug. 19. Elhunyt Simon Sándor /1923-89/ akadémikus, ny. egyetemi tanár, a MAB tagja, a MAB Kohászati Szakbizottságának elnöke. Temetése aug. 29-én volt Miskolcon, a Szentpéteri kapui köztemetőben, amelyen jelen volt a MAB-nak sok tagja.

1989. aug. 26, 28-30. Az "Észak-Magyarország"-ban megjelent Terplán Zénónak, a MAB tud. titkárának "Negyven évvel ezelőtt kezdte meg működését Miskolcon a Nehézipari Műszaki Egyetem" c. összefoglalása, amelyben megemlékezett a MAB megalakulásáról, és arról, hogy 1979-83 között az NME biztosított működési lehetőséget a MAB-nak.

1989. szept. 1. Zambó János akadémikus professzort, a MAB elnökét és Terplán Zénó professzort, a MAB tud. titkárát az NME a 40 éves jubileum alkalmából tiszteletbeli doktorrá avatta.

1989. szept. 4. Megérkezett a MAB-székház új szinkron tolmácsberendezése.

1989. szept. 6. A HNF Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága a megyei népfrontértekezlet előtti utolsó ülését a MAB-székházban tartotta meg.

1989. szept. 12. A MAB-klubtanács 50. rendezvényén Kollarik István miniszterhelyettes tartott előadást "Gazdasági helyzetkép - Adósság menedzselés" címen.

1989. szept. 15. A MAB Bányászati Szakbizottságának Külszini szénbányászati Munkabizottsága megtartotta 9. ülését Gyöngyös-visitán.

1989. szept. 19. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézettel a MAB-székházban megrendezte Prof. P. Forbath /University of Toronto/ előadását.

1989. szept. 20. "Az Északmagyarországi térség hosszú távú fejlesztési koncepciója, különös tekintettel Borsod-Abaúj-Zemplén megye társadalmi-gazdasági problémáinak megoldására" tárgyú tervezettel kapcsolatos MAB-véleményt Nagy Aladár MAB-tag, a MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának elnöke készítette el az MTA Tudományos Testületi Titkársága vezetője számára.

1989. szept. 20. Az "Elgondolások az MTA-ról szóló törvényre és az MTA alapszabályaira" tárgyú tervezetre a MAB tagjai közül Csiky Miklós, Hrabcz József, Szalai György, Szücs László, Ürmössy László írásban, Kovács Ferenc és Nagy Aladár szóban reagált, szövegbeli lényegi változást azonban egyikük sem javasolt.

1989. szept. 23. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati történeti Munkabizottsága társkiadója volt annak a könyvnek, amely újra kiadása id. Alliquander Ödön "Magyarország szénbányászata 1940-ben" c. művének.

1989. szept. 26. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Terület- és településfejlesztési Munkabizottsága megtartotta a MAB-székházban 11. ülését.

1989. szept. 27-28. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága is közreműködött az NME Közgazdaságtudományi Intézete által a MAB-székházban rendezett "Kié legyen a vállalat?" tárgyú konferencián.

1989. szept. 28-29. A MAB Kohászati Szakbizottsága az MTA Metallurgiai Bizottságával, az OMBKE diósgyőri Szervezetével és NME-beli Osztályával Diósgyőrött megrendezte a "III. Folyamatos öntési szimpózium"-ot.

1989. szept. 28. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézet Szülészeti és Nő-

gyógyászati Osztályával a MAB-székházban megrendezte az "Ikerterhesség - Ikerszülés" tárgyú továbbképző jellegű tudományos ülést.

1989. szept. 29. A MAB Bányászati Szakbizottsága megtartotta 17. ülését a MAB-székházban, amelyen részt vettek az MTA Bányászati Tudományos Bizottságának tagjai is.

1989. okt. 3. Megnyilt Salgótarjánban, a MTESZ Technika Házában az idei "Műszaki és közgazdasági hónap".

1989. okt. 9. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézettel tudományos ülést rendezett a MAB-székházban, amelyen Prof. G.A.W. Gooding és Prof. Ch.A. Gooding /San Francisco/ tartott előadást.

1989. okt. 16-17. A MAB, az MTA Tudomány- és Technikatörténeti Komplex Bizottsága, a HOM a MAB-székházban megrendezte a "Manufaktúrák Magyarországon" tárgyú konferenciát.

1989. okt. 17. Borsod-Abaúj-Zemplén megye "5. Bűnmegelőzési Hónap"-jának megnyitójára a MAB-székházban került sor.

1989. okt. 18. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Környezet-onkológiai Munkabizottsága a miskolci KÖJÁL-székházban onkológiai továbbképző tudományos ülést rendezett.

1989. okt. 19-20. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Történelemtudományi Munkabizottsága is közreműködött az egri SZOT-gyógyüdülőben a "Végvárak és végváriak sorsa" tudományos tanácskozás megrendezésében.

1989. okt. 19. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága megtartotta 24. ülését Mád község Pártházában.

1989. okt. 19. A MAB Bányászati Szakbizottságának Mélyművelésű szénbányászati Munkabizottsága a BSZV FMKT elnökségével megrendezte a MAB-székházban a "Fiatal műszakiak-közgazdászok pályamunkái a BSZV szolgálatában" tárgyú konferenciát.

1989. okt. 19. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Népgazdaság jogi kérdései Munkabizottsága a miskolci TESZÖV-székházban megrendezte Prof. P. Bülow /Trier/ "Az NSZK versenyjogának aktuális kérdései" c. előadását.

1989. okt. 24. A Képző- és Iparművészeti Lektorátus bíráló bizottsága elfogadta a MAB-székházban elhelyezett és Kiss Nagy András szobrászművész által készített bronzszobrot Madách Imréről.

1989. okt. 25. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Nyelvtudományi Munkabizottsága megrendezte a MAB-székházban "Az állami nyelvvizsgák jelenlegi rendje és várható reformja" tárgyú konferenciát.

1989. okt. 26. A MAB megtartotta 22. ülését a MAB-székházban, amelyen Szabadfalvi József, a HOM igazgatója, a MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának tagja, a Néprajzi Munkabizottság elnöke emlékezett meg a 75 éve elhunyt Herman Ottóról /1835-1914/, a sokoldalú tudósról, miskolci kapcsolatairól. A beszéd szövegét l. a Közl. más helyén.

1989. okt. 26. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Neveléstudományi Munkabizottsága a putnoki Gimnázium és Mezőgazdasági Szakközépiskola dísztermében felolvasó ülést tartott.

1989. okt. 26. A MAB-klubtanács 51. rendezvényén Vissy Károly meteorológus tartott előadást "Milyen idő várható" - Az időjáráselőrejelzés tudományának kialakulásáról" tárgyú előadást rendezett.

1989. okt. 27-28. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Mentálhigiénés Munkabizottsága a MAB-székházban megrendezte a "Reprodukciós medicina" tárgyú kongresszust. Társrendezők voltak: a Magyar Urológiai Társaság Andrológiai Szekciója, a Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társaság Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezete.

1989. nov. 2. A MAB a TIT Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezetének Földtudományi Szakosztályával, Miskolc megyei Város Tanácsának Művelődési Osztályával, a Magyar Földrajzi Társaság Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Osztályával megrendezte a MAB-székházban a "27. Borsodi Földtudományi Hónap" megnyitását.

1989. nov. 3. A Minisztertanács Tudománypolitikai Titkárságának kérésére a MTESZ Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezetével együtt kialakított MAB-MTESZ ad hoc bizottság megtárgyalta "A kutatás-fejlesztés, a felsőoktatás autonómiájára épülő finanszírozási reform-koncepciója", továbbá "A felsőoktatási reform-feladatai, különös tekintettel az európai integrációra" tárgyú tervezeteket. A titkárság részéről jelen volt az ülésen Szántó Borisz.

1989. nov. 9. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Bűnügytudományi Munkabizottsága a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bűnüldözési Tanácsával megrendezte az "5. Bűnüldözési Hónap" keretében a MAB-székházban "A Minisztertanács megelőzési koncepciója" tárgyú kerekasztal megbeszélést, amelyet Kacziba Antal rendőralezredes vezetett le.

1989. nov. 10. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézet Tudományos Bizottsága megrendezte a MAB-székházban az "Uj törekvések a magyar sebészetben" tárgyú tudományos sorozat első ülését, amelyet a SOTE I. sz. Sebészeti Klinika professzorai tartottak.

1989. nov. 13. Budapesten sor került a MAB-székházba tervezett Mikszáth Kálmán /1847-1910/, az MTA tagja /1889-1910/ bronz mellszobrának, Borbás Tibor szobrászművész alkotásának zsűrizésére.

1989. nov. 13-14. A MAB-székházban rendezték meg a "Protokoll és etikett" és a "Tárgyalások stratégiája, taktikája" tárgyú továbbképző előadás-sorozatot. A BVK rendezvénye volt.

1989. nov. 14. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Neveléstudományi Munkabizottsága a salgótarjáni Madách Imre Gimnáziumban megrendezte Kapás József főosztályvezető /Nógrád megyei Tanács/ "Időszerű közoktatási kérdések" c. előadását.

1989. nov. 14. Az Országgyűlés Kulturális Bizottsága - Horn Péter elnökletével - ülést tartott Miskolc város Tanácsának disztermében. Az ülésen a MAB-ot Terplán Zénó tud. titkár képviselte.

1989. nov. 16. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Környezetvédelmi Munkabizottsága, az ETE miskolci Csoportja, az OPAKFI Zajcsökkentési Szakosztálya megrendezte a MAB-székházban a "Közlekedés okozta környezeti ártalmak" tárgyú ankétot.

1989. nov. 17. Az "5. Bűnmegelőzési Hónap" záróünnepségét is a MAB-székházban rendezték meg.

1989. nov. 21. A MAB Bányászati Szakbizottságának fluidumbányászati alkalmi bizottsága megtárgyalta a Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalat szerkezetátalakításának stratégiáját.

1989. nov. 21. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Vegyipari biztonságtechnikai Munkabizottsága megtartotta 15. ülését Miskolcon a Munkavédelmi Főfelügyelőségén.

1989. nov. 22. Kerekasztal-beszélgetést rendezett a MAB Kohászati Szakbizottsága a MAB-székházban "A folyamatos öntés diósgyőri korszerűsítésének aktuális szempontjai" tárgyában.

1989. nov. 22. A MAB Gépészeti Szakbizottsága megtartotta 24. ülését az NME Központi Épületében. Ezuttal az Áramlás- és hőtechnikai gépek Tanszéke és a Szerszámgépek Tanszéke számolt be tudományos kutatásairól.

1989. nov. 22. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Agrokémiái Munkabizottsága megtartotta 17. ülését a sajóbábonyi EMV-ben.

1989. nov. 22. A MAB-klubtanács 52. rendezvényén Eiben Ottó professzor /ELTE/ tartott előadást "A gyermekek növekedésének secularis trendje Magyarországon" címen.

1989. nov. 23. A DAB-székházban az MTA területi bizottságainak tud. titkárai, szerv. titkárai és gazd. vezetői /pénzügyi előadói/ jöttek össze munkaértekezletre. A MAB-ot Terplán Zénó, Takács Ernőné és Szeghalmi Árpádné képviselte.

1989. dec. 1. A Borsodi Orvosi Szemle /Borsod's Medical Journal/ 4. évfolyama /1988/ Supplementumaként megjelent a "Dr. Ferenczi

Sándor emlékkötet", amely tartalmazza az 1987. nov. 1-2. között a MAB-székházban lezajlott emlékülés és emléktáblavatás összes előadásait, felszólalásait, üdvözléseit magyar és valamelyik világnyelven, 86 oldalon.

1989. dec. 4. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati Történeti Munkabizottsága megtartotta 8. ülését az NME Központi Könyvtárában.

1989. dec. 6-7. A MAB Kohászati Szakbizottságának Alakítás-technológiai Munkabizottsága - az OMBKE Hengerész Szakcsoportjával - megtartotta 10. ülését az OKÚ-ben.

1989. dec. 7. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatás és gépei Munkabizottsága, az Építő- és építőanyagipari gépészeti Munkabizottsága - együtt az SZTE NME-beli csoportjával, a MAB Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezetével és az NME Szállítóberendezések Tanszékével - megrendezte az NME-n Prof. H.W. Hennicke /Clausthali Technische Universität/ előadását "A kerámia aktuális fejlesztése" címen.

1989. dec. 8. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Építő- és építőanyagipari Munkabizottsága és az SZTE Hollóházi Porcelángyárbeli Csoportja a Hollóházi Porcelángyárban megrendezte Prof. H.W. Hennicke /Clausthal/ "Új kutatási eredmények a porcelángyártásban" c. előadását.

1989. dec. 8. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézet Szülészeti és Nőgyógyászati Osztálya a MAB-székházban megrendezte "A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szülészeti-nőgyógyászati ellátás 1985-1989" tárgyú tudományos ülését.

1989. dec. 9. A VEAB szokásos évváró teljes ülésén a MAB képviseltette magát.

1989. dec. 12. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Építő- és építőanyagipari gépészeti Munkabizottsága, az ÉTE, a BVM Miskolci Gyári Csoportja megrendezte Szaladnya Sándor munkabizottsági elnök és Biró Ferenc "Az automatizálás pneumatikus, elektro-pneumatikus eszközei" c. előadását, a BVM miskolci gyárában.

1989. dec. 12. A MAB-klubtanács 53. rendezvényén Lajos Tamás professzor, a BME rektorhelyettese tartott előadást "Az európai integráció kihívása a magyar felsőoktatásra" címen.

1989. dec. 13. Meglátogatta a MAB-ot a "Miskolci Bölcsész Egyesület" nevében Gyárfás Ágnes elnök és Kurta Mihály titkár, akiket Terplán Zénó, a MAB tud. titkára fogadott. Az egyesület kérte az MTA támogatását, hogy Miskolcon bölcsész jellegű magánegyetem létesülhessen. Ennek lehetőségét Németh Miklós miniszterelnök Bodonyi Csaba miskolci országgyűlési képviselőnek írt levelében biztosította.

1989. dec. 13. A MAB Kohászati Szakbizottsága megtartotta a MAB-székházban 15. ülését Voith Márton új szakbizottsági elnök vezetésével.

1989. dec. 14. Borbás Tibor szobrászművész "Mikszáth Kálmán" bronz mellszobra elkészült, és a MAB-székház I. emeleti folyosóján végleges helyére került.

1989. dec. 14. Ülést tartott a MAB szűkebb vezetősége, amelyen - a felkért szakbizottsági bíráló bizottságok véleménye alapján - döntés született a MAB 1989. évi pályaműveiről /1. a Közl. más helyén a részletes beszámolót/.

1989. dec. 14. A MAB-székházban került sor a "Szemere Bertalan Közművelődési Egyesület" ezévi közgyűlésére, Szabadsfalvi József elnökletével.

1989. dec. 18. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Gépkonstrukció-fejlesztési Munkabizottsága megtartotta 11. ülését a DIGÉP-ben.

1989. dec. 20. Az Agroszolg Innovációs Rt. /AGIRT/ a MAB-székházban tartotta meg rendes évi közgyűlését.

1989. dec. 20. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága megtartotta 20. ülését a MAB-székházban.

III.

HERMAN OTTÓ AZ ALKOTÓ EMBER^{*}

Szabadsfalvi József
a történelemtudomány doktora
a MAB Néprajzi Munkabizottságának elnöke
a HOM igazgatója

Herman Ottóról, 1914-ben bekövetkezett halála óta, nagyon sokan és nagyon sokat irtak. Csak az utóbbi tíz évben legalább féltucat könyv és több tanulmány foglalkozott gazdagnak, ugyanakkor ellentmondásosnak is minősíthető tevékenységével. Ennek ellenére a Herman Ottó-i rejtély mégsem mondható teljesen feltártnak. Csak egyetlen példát említek: Sokan foglalkoztak világnézetének elemzésével, ill. politikai tevékenységének megítélésével. A vizsgálat tárgya szinte kizárólag az ujságokban megjelent politikai írásai voltak. Hosszú időn át tartó aktív parlamenti tevékenységét, ott elhangzott igen sok beszédét és apróbb felszólalásait nem bányásztuk ki, nem dolgoztuk fel, nem adtuk közre. Parlamenti tevékenységét elsősorban Mikszáth Kálmán irodalmi rangú ország-házi tudósításaiból ismerjük.

Most és itt tevékenységi területeinek nagyobb vonulatait óhajtom bemutatni, jobbra kronológiai sorrendben. Herman Ottót az utókor polihisztornak nevezte, kutatása több tudományra terjed ki, közéleti tevékenysége is sokrétű volt.

A jeles bányavárosban, Breznóbányán született 1835. június 28-án. Családjával 1847-ben telepedtek meg Diósgyőrött, atyja a koronauradalom kirurgusa lett. Nyughatatlan gyermek volt, sokat sétált a Bükk rejtekében. Iskolába nem szeretett járni. 1848-ban - tehát 13 évesen - jelentkezett nemzetőrnek, de a cingár gyermeket

---

^{*}Elhangzott a MAB 1989. okt. 26-i ülésén Miskolcon a MAB-székházban

hazaküldték. Géplakatos inasnak állt Miskolcon, majd Komorpán dolgozik, 1854 májusától 1856 végéig a császárvárosban dolgozik e minőségben. A bécsi évek meghatározók voltak számára. Minden szabadidejét a Természettudományi Múzeumban töltötte. Ismerkedett az állatvilág életével, ill. magánszorgalomból megtanulta a rovarok és az állatok preparálását. 1857-ben besorozták katonának, Zólyomba vonult be. 1859-ben az olasz-osztrák háború hadszínterére irányították. Majd már civilként megtaláljuk az olasz és a lengyel forradalmak színterein. 1863-ban Kőszegen kitanulja a fényképészetet s két társsal műhelyt nyitott.

Már 29 éves, amikor 1864-ben állást vállalt Kolozsvárott a múzeumban, Brassai Sámuel konzervátora lett. Innen indult természettudósi tevékenysége. Itt kezdte az ujságírást is. Irt szinikritikákat, majd egyre élesebb politikai cikkeket adott a Magyar Polgár c. lapnak. Itt ismerkedett össze, már 35 évesen a csupán 20 éves, kezdő színésznővel, az akkor már asszony Jászai Marival. A barátságból, úgy tűnik, zaklatott szerelem lett, amelyet időskori naplójában az ifjúság hevességét megtagadó országos rangú művész már megtagadott.

Gyűjtőtevékenységét az erdélyi Mezőség tavainál kezdte. Az év minden szakában kijárt, gyakran hónapokat töltött ott, folyamatosan figyelve a faunát. Itt ejtette rabul a madárvilág, különösen a madárvonulás. E jelenség tanulmányozására, három évtized múlva, intézetet, a máig fennálló Madártani Intézetet alapította meg. Közben nagy levelezésbe kezdett világa legjelesebb természettudósai-val.

1868 őszén kereste fel a pesterei Igric barlangot, amelybe a jégkorszakban a barlangi medve százával húzódott be. E gyűjtésével alapozta meg a kolozsvári Múzeum őslénytani gyűjteményét. 1869-ben fél hónapot tölt el Mezőháton jeges halászattal. Ezen az egyetlen gyűjtőútról 2343 állatot hozott be. Megteremtette a múzeum madár-

és tojásgyűjteményét is. Amikor eljött Kolozsvárról 2868 gondosan kipreparált, meghatározott darabot őrzött a tojásgyűjtemény. Belefogott az ásványok és kőzetek gyűjtésébe is. 1871-ben odahagyta a kolozsvári múzeumot, jobbára ujságírással foglalkozott.

1873-ban a Magyar Nemzeti Múzeum állattárában találjuk, megbízzák Magyarországi pókfaunájának megírásával. E munka magyar és német nyelven három kötetben jelent meg. A páratlan jelentőségű munka nagy nemzetközi sikert eredményezett. A könyvből küldött az emigrációban élő Kossuth Lajosnak is. 1873-ban hazánkban is felütötte fejét a szőlők réme: a filoxera. Herman Ottót ott találjuk a mentő akció szervezői között. 1875-ben nevezik ki az állattárhoz "őrsegédnek", a madarak osztályát vette át, de folyamatosan végezte a halak biológiai kutatását is.

A Természettudományi Társulat ajánlatot tett Herman Ottónak arra, hogy írja meg a magyar madárvilág monográfiáját is. Ehhez tartotta szükségesnek azt, hogy ismerje a sarkvidék madárvilágát. 1888 június elején indult el Norvégiába. Ut közben, Berlinben meglátogatta Rudolf Virchowot, a jeles orvost és természettudóst, majd pedig a norvég postagőzösön végighajózott a norvég partokon egészen Tromsø szigetéig. Közben a szomszédos madártani állomásokot is felkereste. Megfigyelte a lemmingek tömeges vándorlását, a hófajdok életét, de legnagyobb hatást a Svaerholt madárhegye tette rá. Megfigyeléseit 1893-ban tette közzé Az északi madárhegyek tájairól c. 580 oldalas könyvében.

Kezdeményezője és szervezője volt 1891-ben a budapesti II. Nemzetközi Madártani Kongresszusnak. A rendezvénynek világraszóló sikere volt. A maga teremtette Madártani Intézetnek haláláig igazgatója volt. Két tudományos folyóiratot is indított és szerkesztett Aquila, ill. Természetrajzi Füzetek néven. És még egy adat: kezdeményezője volt a modern természetvédelemnek; 1906-ban megszervezte a Madarak és fák napját, gyermekkorunk kedves emlékü

kirándulásait, amikor a természet szépségeire, megőrzésének fontosságára tanítottak bennünket.

Magáénak tekinti Herman Ottót a néprajztudomány is. A néprajztudománynak lényegében két nagy témakörét kutatta: a magyar népi halászatot, valamint a pásztorkodást. Mindkét témájának a kutatási metodikáját, tematikáját és problematikáját példamutatóan ki is dolgozta. A halászatról egy hatalmas, kétkötetes munkája jelent meg,^a pásztoreletet viszont három nagy kötetben összegezte. A két legkedvesebb témakörének egy közös kötetet is szentelt Az ősfoglalkozások. Halászat és pásztorelet /1898/ címen.

Herman Ottó néprajzi tevékenységének legfőbb érdeme mindezekén túl az, hogy megteremtette a magyar nép anyagi kultúrájának, közhasználatú szóval élve, a tárgyi néprajz kutatásának alapjait, tematikáját és módszertanát. A kapcsolatokat elsősorban a rokon népek felé kereste, s csak végső soron gondolt, az analógiás adatok kapcsán, a szomszédos és távolabbi európai összefüggésekre. Alapvető eredménye Herman Ottó néprajzi kutatásának, hogy ösztönzően hatott a rokontudományokra, elsősorban a történettudományra, valamint pl. az antropológiára is.

A magyar halászati eljárások kutatásának megindítása Herman Ottó érdeme. Az anyaggyűjtést 1883-ban kezdte meg a Természettudományi Társulat megbízásából. Az általa gyűjtött nagyszámú szerszáanyagot 1885-ben kiállította, kutatásainak eredményét 1887-ben két kötetben /A magyar halászat könyve/, 860 oldal terjedelemben, számos, jó-részt maga rajzolta illusztrációval közreadta. Fáradhatatlan volt a gyűjtésben, bejárta a magyar folyókat, tavakat, patakokat és ereket. A Néprajzi Múzeumban elhelyezett halászati eszközanyag tudományosan felbecsülhetetlen értéket képvisel. Az 1885-ös halászati kiállításához készült vezetője /Ősi elemek a magyar népies halászeszközökben/ nemzetközi elismerésre jutott.

1890 tavaszán, amikor Somogyban, Nagyberék vidékén a madarak vonulását figyelte, megismerkedett egy faragó kanással, akinek művészi pásztorfaragványai felkeltették

a már őszi tudós érdeklődését. 1891-ben a Néprajzi Társaságban már előadást tartott Magyar pásztoremberek remeklése címmel, s az ország különböző tájairól sorakoztatja elő a pásztorművészet darabjait. A pásztorművészet szó is Herman Ottó ajkáról származik. 1892-ben már az Alföld különböző pusztáin, majd a Dunántúlon /pl. a Bakonyban/ tanulmányozta a különböző pásztorok életmódját és építményeit, de bejárta a máramarosi és székelyföldi havasi szállásokat is.

Az 1890-es évek elején az ország a honfoglalás ezeréves fordulójának megünneplésére készül. A millenniumi kiállítás két nagy ösfoglalkozási részének, a halászatnak és a pásztoreletnek összeállítását Herman Ottóra bízták. A halászati anyag bemutatására a városligeti tóra cölöpdre állított pavilont építenek, ebben mutatták be a halászat szerszámaint, körülötte pedig, természetes környezetben a vízben helyezték el az ősi halcsapdákat, a vejszéket és varsákat, valamint a különböző típusú csónakokat. Kiállításra került itt a Herman Ottó személyes gyűjtéséből származó és az irányítása alatt, mások által összegyűjtött pásztorkodási anyag is. Felállították a magyar pásztorkodás építményeit, köztük a vasalót, a cserényt, a kontyoskunyhót, a szárnyéket. Bemutatták a gulyások, csikósok, juhászok és kanászok viseletét és szerszámaint is. A millenniumi kiállítás pásztorkodási gyűjteménye is a Néprajzi gyűjteményt gyarapította.

A halála évében, 1914-ben jelent meg nagyhirű munkája, A magyar pásztorok nyelvkincse. A pásztoreletet tárgyaló munkáiról is elmondhatjuk azt, hogy szinte a semmiből teremtette. Az ismeretanyag-gyűjtést szinte előzmények nélkül kezdte. Bejárta az ország legérdekesebb pásztorkodással foglalkozó tájait. A feltárt anyagot, főképpen a pásztorepítményeket - hasonlóképpen, mint a halászatit - tipológiai rendszerbe foglalta, de volt ereje ugyanakkor általánosabb rendszertani és elvi kérdések és teóriák felvetéséhez is. Megteremtette a magyar népi állattenyésztés és pásztorkodás tipológiai rendszerét, ez

a későbbi évtizedek során gazdagodott ugyan, de rendszerésének alapjai máig hatnak.

Markánsan írta be nevét a magyar és az európai régészeti kutatásba is, bár tevékenysége e téren viszonylag a "legkisebb" csupán egyetlen témához kapcsolódott: 1892-ben Miskolcon Bársony János ügyvéd és párttárs házában építésekor, pontosabban pincéjének ásásakor a figyelmes munkások három szokatlan alakú kődarabra bukkantak. Átadták a tulajdonosnak, aki azokat Herman Ottónak, a város ismert, tudós országgyűlési képviselőjének adta át. Ezekről Herman Ottó a következőket írta: "Csak egy pillantásomban került, hogy a kezemben levő rendkívül jellemző darabban egy Magyarország őskorára nézve, mondhatni korszakot alkotó, történelem előtti régiségtípust ismerjek fel, mely semmiben sem enged a híres Somme-völgy kőszakócáinak, amelyeket az ősrégészet minden auctoritása mint apaleolith korszakból eredőnek, e korszakot jellemzőnek tart." A felismerés jelentőségének megértéséhez hozzátartozik, hogy az 1876-ban, Budapesten megrendezett Nemzetközi Embertani és Ősrégészet Kongresszuson Badányi Mátyás; Róth Samu és Majláth Béla mutatott be "jégkori kőeszközöket", ezeket azonban a külföldi szakemberek nem ismerték el, s azt a végső következtetést vonták le, hogy a Kárpátmedencében nem élt "jégkori ősemlék".

Ebbe a vitába robbant bele Herman Ottó határozott állásfoglalása. A bársonyházi leleteket 1893-ban az Arhaeológiai Értesítőben és a Természettudományi Közlönyben, ill. német nyelven a Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft c. osztrák szaklapban közölte. Publikációit közel két évtizedes heves nemzetközi tudományos vita követte. Nemcsak a külföldi kutatók kételkedtek, akadtak magyar szakemberek is. 1906-ban újólá felmérték a lelet eredeti rétegeit, s M. Hoernes a jeles osztrák tudós is elismerte annak diluviális voltát. Ezután kezdődött meg a Bükk hegység barlangjainak feltárása. Herman Ottó útmutatásai alapján először Kadoc Ottokár megásta a Szeleta-barlangot, aholis a felső humusz réteg alatt, több méter vastag di-

luviális agyagrétegben, jelentős kőeszközanyag került elő. Egyesek ezt is hamisítványnak tartották. A Szeleta után egymás után ásták meg a bükki barlangokat. A leletek meggyőzték mind a geológusokat, mind pedig az arhaeológusokat. Az elmúlt fél évszázad igazolta Herman Ottó jóslatát: "Semmi kétség, hogy a miskolczi lelet sok évezreddel előbbre, vagy inkább a hallgatagabb multba viszi vissza Magyarország ősrégészetét, Miskolcz városa pedig és a Szinva völgyének torkolata, valamint az egész Bükk hegység is, majd maga felé fogja vonzani ezentúl úgy az ősrégészet, mint a földtan hiveit." A Herman Ottó Múzeum paleolitgyűjteményét világszerte számon tartják, s valóban vonzza a szakma jeles kutatóit.

Foglalkozunk röviden politikai tevékenységével. Politikai vonatkozású ujságcikkek irásával már Kolozsvárott 1871-től foglalkozik. A párizsi kommün is nagy hatást gyakorolt rá. 1878-ban a Függetlenségi Párt képviselőjelöltjeként lépett fel Szarvason, de itt még elbukott. Kossuth Lajos javaslatára pótválasztáson, 1879. október 21-én Szegeden, az Alsóváros választói jelölték képviselőnek. Október 27-én 228 szavazattal, szótöbbséggel képviselővé választották a 163 voksot kapó gróf Károlyi Sándorral szemben. Parlamenti szüzbeszédét, 1879. november 12-én, Bosznia-Hercegovina közigazgatásáról tartotta. 1881-ben a közoktatási tárca költségvetésének tárgyalásánál szót emelt a tudományos tisztviselők fizetésrendezéséért. Egy más alkalommal a Tisza-völgy ármentesítésének feladatairól beszélt. 1881-ben, majd 1884-ben három-három évre még kétszer képviselővé választották Szeged-Alsóvárosban. Ez idő alatt Szeged egyeteméért is harcolt. Az 1877-es választáson viszont Szegeden alul maradt Ivankovits János helyi plébánossal szemben. 1889. május 9-én időközi választáson Törökszentmiklós képviselőjeként jutott be a parlamentbe. 1892-ben Budapesten viszont a IX. kerületben maradt alul választáson Tolnay Lajossal szemben.

1893 májusában megalakult az Országos Függetlenségi Párt, ide csatlakozott Herman Ottó is. Elnöke Eötvös Károly, vezetői pedig Madarász József, gróf Károlyi Gábor, Hentaller Lajos, Sturman György és Thaly Kálmán lettek.

1893 októberében felesége társaságában másodjára meglátogatta Kossuth Lajost. Célja a Függetlenségi Párt előbbieken már említett válságának megbeszélése. A párt programjáról nem volt jó véleménye Kossuthnak, Herman Ottó naplója szerint kiméletlenül és indulatosan meg is bírálta azt. 1894. április 1-én nagyhatású, bátor beszédet mondott Kossuth temetésén, és szorgalmazta könyvtárának megvásárlását a Nemzeti Múzeum számára.

Herman Ottó 1894. szeptember 30-án Miskolcon a csizmadiaszinben választópolgárai részére beszámoló beszédet tartott. A miskolci választói beszámoló beszédében kifejti egyházpolitikai nézeteit is. Javasolja a polgári házasság bevezetését, valamint az anyakönyvezés államosítását, a zsidó vallás törvénybe iktatását, a vallás szabad gyakorlását, sőt az egyházi vagyon állami kezelésbe vételét. Birálja az antiszemitizmust, azt társadalmi-gazdasági okokra vezeti vissza.

Jelentős terjedelmet szentelt belpolitikai nézeteinek kifejtésére. Nem tartja igazságosnak a fennálló választási rendszert, javasolja a szélesebb körű önkormányzat bevezetését. A nemzeti függetlenség elvén áll, harcol a dualizmus ellen. A miskolci beszéd ékesen bizonyítja, hogy nem fogadja el az 1867-es kiegyezést. Ellenéz minden párttal és kormánnyal való együttműködést, amely a kiegyezés alapján áll.

Kossuth Lajoshoz több évtizeden át odaadó kapcsolat fűzte. Sokszor váltottak levelet, két alkalommal turini magányában is felkereste. Budapesti temetésén egyike volt a búcsúztatóknak. 48-as, függetlenségi párti volt. Nem fogadta el a kiegyezést, nem fogadott el a hatalomtól hivatalt, kitüntetést, még a Magyar Tudományos Akadémia tagságát sem, amit az akkori főtitkár, Arany János is szivből sajnált.

Végezetül mondjunk el néhány dolgot általánosabb közéleti tevékenységéről: Indított és szerkesztett folyóiratokat - ezt már említettem. Szervezett nemzetközi kongresszust, s megteremtette a Magyar Ornitológiai Központot, ezt is említettem. Részt vett a Magyar Néprajzi Társaság irányításában, rövid ideig a társaság alelnöke is volt. /Hadd említsem meg, hogy holnaptól három napon át ünnepli a Magyar Néprajzi Társaság fennállásának századik évfordulóját./ Magyaránú gyűjtőmunkájával két nagy múzeum - a kolozsvári és a budapesti természettudományi - gyűjteményét gyarapította, de nem feledkezett meg választott városa múzeumáról sem. Múzeumunk jogelődje, a Borsod-Miskolci Múzeum Herman Ottót 1906-ban tiszteleti tagjává választotta.

A 19. század második felében igen nagy jelentőségre tettek szert a különböző háziipari, ipari, majd pedig a központilag szervezett nagyobb kiállítások. Herman Ottó ezekkel is hamar kapcsolatba került. 1872-ben részt vett a Dicsőszentmártonban rendezett Kisküküllő megyei gazdasági kiállításon. Kolozsvár elhagyása után és még budapesti alkalmazása előtt, amikor különböző megbízatásokból és igen nehezen élt, bízták rá Apatinban a magyar iparkiállítás rendezését. A kiállításon a kendertermesztést és feldolgozást mutatta be kiemelten, erről később tanulmányt is írt. Helyt adott a népművészet /kerámia, fafaragás, szür, stb./ bemutatásának, már ekkor felfigyelt a népművészet hanyatlására. A kiállítás titkára volt, eredményes munkájáért az Apatiner Gewerbe-Verein aranyéremmel tisztelte meg.

Közreműködött Budapesten az 1885. évi kiállítás megszervezésében, itt halászlé gyűjteményét mutatta be. A millenniumi kiállítás szervezőbizottságának alakuló ülésén 1893-ban Herman Ottó felajánlotta, hogy összegyűjti a magyar pásztorélet eszközeit s azt a kiállításon bemutatja. A városligeti tavon e célra emelt pavilonban, ill. a vizen ismét bemutatta halászlé gyűjteményét. A pásztor-eszközök mellett kiállította a hagyományos pásztorépit-

ményeket is. Az Anthropologische Gesellschaft in Wien meghívására Herman Ottó 1896. február 13-án gazdag anyagának egy részét Bécsben is bemutatta. Az itt elhangzott előadásának megjelent szövege volt az első pásztorkodási publikációja. Herman Ottó gyűjteményét 1900-ban bemutatták a párizsi világkiállításon is, a kiállított anyag értékét jelzi, hogy a francia kormány meg akarta vásárolni a néprajzi múzeuma számára.

Herman Ottóra emlékeztén, nem szoktuk számon tartani iparpártoló, ill. a gazdálkodás fellendítését célzó érdeklődését, tevékenységét. Említsünk idevonatkozóan is néhányat: Jelentős szerepet fejtett ki a filoxéravész felismerésében, majd pedig a magyar szőlészet megvédésében és felújításában. 1873-ban az elsők között tekintti meg Pancsován a károkat. A megoldás érdekében cikkezett a Természettudományi Közlönyben és napilapokban, tartott előadásokat és gyűléseket hívott össze. Ez ügyben 1879. december 9-én és 1882. február 11-én felszólalt a parlamentben is. Hirdeti a homokos talajok bekapcsolását, a kísérletek megtekintésére külhonba is kiment. Than Károllyal, Wartha Vincével együtt bizta meg a kormányzat az u.n. filoxéra bizottságba, amelynek 1880-ig tagja is volt.

Halálának évében, 1914-ben jelent meg 798 oldalas, hatalmas könyve A magyar pásztrok nyelvkinése címmel. Ez a munkája - nemzetközi versenyben is, máig egyedülálló. Témakörök szerint, alfabetikus sorrendben adja egy régi magyar foglalkozás, az állattenyésztés és pásztorkodás szótárát.

Miskolci kapcsolatairól néhány adatot: "A csontoszánkó" c. írásában a gyermekkoráról Herman Ottó így emlékezik: "Miskolc városa felvégének kemény gubás legénysége pedig még a múlt század negyvenes éveiben is igen sűrűn úgy üzte a csusszantást, hogy alkalmas lejtőkön a gubára dőlve és fejjel előre csusszant le. De szolgált erre a célra egy-egy régi melence is. Hámori gyermekéveim legszebb emlékei a bükkerdőből mosolyognak felém. Hányszor osontam ki a házból, mélyedtem be a bükkösbe, az egyetlen

templomba, amelyben igazán szívem és eszem szerint tudok ájtatos lenni... A koronák is úgy érnek össze, mint a gót bóthajtás ivezete, de a bükkerdő bóthajtása kacagó zöld, s mesterlyukain nem a padlás szennye, hanem a tiszta kék ég nézeget be, belopozódik rajtok a napsugár...".

Házasságot is itt Miskolcon kötött. 1885. július 20-án kelt levelében a következőkről tájékoztatta unokahúgát: Mázer Lajosné Szüts Emmát: "A meglepetés az, hogy én feleséget találtam magamnak... én vele jövő vasárnapon, július 26-án reggeli 6 órakor Miskolczon az avasi református templomban meg fogok esküdni, mi végre vele együtt szombaton Miskolcra érkezem... Én feleségemmel 10-12 napot a mi drága Hámorunkban szeretnék tölteni, s arra kérek, hogy az én költségemre, de a Te nagy fáradságoddal lehetővé tegyed. A Szinván szeretnék lakást kapni s azt ággyal úgy kellene ellátni, hogy ellehessünk.

...Ha csak lehetne, hát Nemesánszkyéknál szeretnék lakni."

A gyermekkor szeretett házáat, ahol a Herman család Hámorban lakott, 1878-ban a Szinva hatalmas, Miskolcot is elpusztító áradása sodorta el.

1893-ban választott városában, Miskolcon jelöltette magát, június 1-én kortesbeszédet tartott a csizmadiaszinben. A város kereskedő- és iparos polgárságának Radványi István, az u.n. "Szabadelvű párt" jelöltje volt a képviselője. Herman Ottót pártelvtársai között Eötvös Károly, Bársony János, Sturman György is kísérte. "A diadalkapu előtt fehérbe öltözött hajadonok nyújtottak virágbokrétát Herman Ottónak és nejének." Június 6-án a választást Herman Ottó 433 szavazattal megnyerte a helyi jelölt, Radványi Istvánnal szemben, aki csak 399 szavazatot kapott. A korabeli sajtó híradása szerint a választás után öt-hat-ezer ember vonult fel Miskolcon a Széchenyi utcán és "Kossuth nótával" éltették a megválasztott képviselőt.

Herman Ottó miskolci képviselőségéhez a következő jelesebb tevékenységek kapcsolódtak: 1893. szeptember 28-án

beszédet mondott a képviselőházban a munkásbiztosításról, december 6-án a házasságjogi törvényjavaslathoz szól hozzá, 9-én a főrendiház reformját sürgeti. 1894. március 8-án a polgári házasság, május 25-én az állami anyakönyvezés, június 26-án pedig a vallásszabadság ügyében szólalt fel.

Lillafüred az ezredfordulón kezdett nyaralóhellyé fejlődni, Herman Ottó az első nyaralótulajdonosok közé tartozhatott. Bethlen András földművelési miniszter 1892-ben létesítette a hámosi völgyben a nyaralótelepet, a Lilla név is a család egyik nőtagjától eredt. Előzőleg, 1868 táján letelepítették Felsőhámosból Diósgyőrbe a vasművet, amelyet egy századdal korábban Fazoláék alapítottak. Az erdőkincstár megépítette a kisvasutat. A Palota-szálló, a völgy legnagyobb építészeti objektuma, az 1920-as évek végére készült el.

Leszih Andor, a miskolci múzeum első igazgatója, járt Herman Ottónál a "pelelak"-ban. Erről így emlékezik: "Egyszerű széles tornácú, bőven befuttatott, kényelmes kis villa, előtte csobog a Szinva a közvetlenül a kerten keresztül a Szinvának egy elvezetett kis ága. A telek nem nagy, de amint Herman Ottó mondotta, nincsen Magyarországon herceg, kinek olyan parkja lenne, mint neki van, mert olyan szikla senkinek a kertjében nincsen, a völgyet határoló Fehérkő-lápa egyik hatalmas sziklája ugyanis éppen az ő háza végében emelkedik. A kertben kanyarog a Szinva kis ága, szigeteket alkotva rajta két kalimpáló kis famalom... A vízben pisztrángok ficáncolnak... Jóformán naponta eljárt horgászni... Élvezet volt nézni, hogy vette ki és hogy vezette horgászóbotját a vízben, hogy figyelte, hogy rántotta ki a horogra került halat, hogy szedte le a horogról s koppantotta főbe jó szegedi bicskájával - ne kinlódják szegény... Így élt Herman Ottó Lillafüreden pihenve, dolgozgatva, soha semmit el nem sietve, a kora nyár elején jött és késő őszig kitartott hiven."

Herman Ottó 1914. december 27-én húnyt el, Budapesten. Hamvait, melyet a Kerepesi temetőben helyeztek el,

1965-ben áthelyezték Miskolc-Felsőhámor temetőjébe, édesapja mellé.

Herman Ottó valóban polihisztor volt. Magáénak vallja a természettudomány, a régészet és az etnográfia. Tevékenységét az országhatáron kívül is számontartják. Tevékeny közéleti ember is volt. Rajta tartotta kezét a dualizmus korának szinte teljes közéletén is. Múzeumunk büszke névadójára, s városunk is büszke lehet nevelt fiára. Nevét a hazában sok helyük viseli több iskola, utca, szocialista brigád és társadalmi egyesület. Hazánk e sokoldalú, tudós fiát névadóul választhatná városunk névtelen egyeteme is!

IV.

A MAB 1989. ÉVI PÁLYÁZATI FELHIVÁSA, A PÁLYAMŰVEK JUTALMAZOTTAI; AZ 1990. ÉVI PÁLYÁZATI FELHIVÁS

A MISKOLCI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG /MAB/ PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA
1989-RE

A MAB Észak-Magyarország megyei tanácsai, vállalatai és a MAB támogatásával a régióban folyó tudományos tevékenység hatékonyabbá tételére az alábbi témakörökből hirdet pályázatot:

Az Állam- és Jogtudományi Szakbizottság részéről

MAB-támogatással:

- A bírászkodás, mint ellenőrző funkció
- Jogtörténeti kutatás eredménye, amelyet a pályázó Észak-Magyarországon végzett
- A bűnmegelőzés lehetőségei, feladatai, szüksége és korlátai Borsod-Abaúj-Zemplén megyében
- Személyiségvédelem

GATE Kompolti Kutató Intézetének támogatásával

- A jogrendszer továbbfejlesztésének fő irányai a vállalkozói kedv serkentése céljából kedvezőtlen adottságú területeken

A Bányászati Szakbizottság részéről

BSZV-támogatással:

- A Borsodi Szénbányák Vállalat készlet- és anyaggazdálkodásának racionalizálási lehetőségei
- A BSZV Központi Üzemében az új IFE-szíták alkalmazásának árbevételi elemzése

Az Egészségügyi Szakbizottság részéről

Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád megyei Tanácsok támogatásával:

- A diagnosztika, a therápia és a gondozás aktuális problémái
- Az egészségügy gazdaságossága, az egészségügy reformja

Az Erdészeti Szakbizottság részéről

Borsodi, Mátra-Nyugatbükki ill. Ipolyvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságok, Bükk Nemzeti Park támogatásával:

- A fa komplex hasznosítása

- Erdővel borított és nyílt területek ökológiai viszonyainak összehasonlítása
- A tölgypusztulás folyamata és hatása az Északi Középhegységben

A Kohászati Szakbizottság részéről

Lenin Kohászati Művek támogatásával:

- Minőségi karbonacélok és ötvözött minőségek gyártási szortimentjének bővítése a zárt rendszerű folyamatos öntés továbbfejlesztésével
- Nagyméretű kovácsolt tengelyek alapanyagának előállítása 17-53 t-ás öntecsek hibamentes gyártásának megoldásával az LKM Kombinált Acélművében
- Haefield acélok alakítastechnológiájának korszerűsítése az alakítási paraméterek javítása útján
- Brugger-féle törőerőmérés honosítása a betétben edzhető acélok szívóssági tulajdonságainak minősítésére
- Nagyszilárdságú trezor- és reaktor alapanyagok gyártastechnológiájának továbbfejlesztése
- Nihard I. jelű kopásálló vasöntvény gazdaságos előállításának megvalósítása a tőkés beszerzésű SOREL vas kiváltásával

Ózdi Kohászati Üzemek támogatásával:

- Szovjet pellet és BÉM zsugorítvány optimális arányának megállapítása az ózdi nagyolvasztók elegyében
- A mikroötvözők hatása az acél tulajdonságaira
- Nemesacél hengerlés feltételeinek vizsgálata a folytatólagos hengersorokon
- Vizsgálat az ÓKÜ SM kemenceparkjának kiváltására modern acélgyártási eljárással /elektrokemence, nagy hulladék-részarányú konverter, EOF kemence stb./

A Közgazdaságtudományi Szakbizottság részéről

BORSODIMPEX Külkereskedelmi Kft. támogatásával:

- Termelő vegyesvállalatok létrehozásának lehetőségei és feltételei az északmagyarországi régióban, különös tekintettel a külföldi működő tőke bevonására
- Nem rubel elszámolású, exportképes termékek exportlehetőségei, a termékek kifejlesztésének és gyártásának feltételei Észak-Magyarországon

ICP Északmagyarországi Innovációs Centrum /Park/ Rt. támogatásával:

- A hazai jogszabályi rendszer hatása az innovációval foglalkozó szervezetek működésére az elmúlt öt év tükrében napjainkig
- Az innovációs parkok szerepe egyes nemzetgazdaságok kibontakozásában

BVK támogatásával:

- Termékszintű fedezetek közgazdasági értékelése vertikális termékszerkezeteknél
- BVK tervezési rendszerének továbbfejlesztése

GATE Kompolti Kutató Intézetének támogatásával:

- A nem nagyüzemi földhasznosítás ösztönző közgazdasági feltételrendszerének elemei a kedvezőtlen adottságú hegy- és dombvidéki területeken

Nógrád megyei Tanács támogatásával:

- A tanácsi irányítási és gazdálkodási rendszer korszerűsítésének iránya, módjai
- A parciális területek hasznosítása, különös tekintettel az erdősitésre Nógrád megyében

MTA Regionális Kutatások Központja támogatásával:

- Új szerkezeti formák megjelenésének időbeli, területi alakulása, közgazdasági feltételei és korlátai /vegyes vállalatok, gazdasági társulások, kis- és leányvállalatok területi elhelyezkedése Borsod-Abaúj-Zemplén megyében/
- Ipari-ipari, ipari-mezőgazdasági, áruszállítási és kooperációs kapcsolatok Borsod-Abaúj-Zemplén megyében/

Miskolc megyei Város Tanácsának támogatásával:

- A gazdasági szerkezetátalakítás reális lehetőségei a város jelenlegi infrastrukturális rendszerét figyelembe véve
- Miskolc idegenforgalmi helyzete, országos és nemzetközi versenyképessége, a továbbfejlesztés lehetséges irányai különös tekintettel a műemléki és természeti értékekre
- Az oktatás szerkezete - különös tekintettel a szakmunkásképzésre - és a gazdálkodó szervek, a vállalkozások igényeinek összehasonlító elemzése, a várható változások irányai
- A "hátrányos helyzetű" rétegek kialakulását meghatározó tényezők /rétegződésük, egészségi és képzettségi jellemzők/
- A tanácsi tulajdon és kezelői jog összefüggései, a vagyon hatékonyabb működtetésének lehetőségei
- A kommunális szolgáltató vállalatok gazdálkodásának függősége a tanácsi gazdaságtól, a feladatellátás hatékonyságának javítása érdekében szükséges szabályozó módosítások területei, lehetőségei

A Mezőgazdasági Szakbizottság részéről

GATE Kompolti Kutató Intézetének támogatásával:

- Új mezőgazdasági munkaszervezetek, üzemformák és művelési módok bevezetésének lehetőségei az északi táj hegyes-dombos vidékein

Heves megyei Tanács támogatásával:

- A juhtartás gazdaságos fejlesztési lehetőségei Heves megyében
- Kalászos gabona termelésfejlesztési lehetőségei Heves megye mezőgazdasági termelőüzemeiben

Nógrád megyei Tanács támogatásával:

- A sörárpatermesztés fejlesztési és söripari alapanyaggyártó feldolgozásának lehetőségei Nógrád megye mezőgazdasági nagyüzemeiben

Nógrád megyei Mezőgazdasági Termelőszövetkezetek Területi Szövetsége támogatásával:

- Nógrád megye termelőszövetkezeteinek integrációs lehetőségei az állattenyésztési termékek feldolgozásában

A Társadalomtudományi Szakbizottság részéről

Heves megyei Tanács támogatásával:

- Heves megye művelődés-szociológiai vizsgálata, különös tekintettel a közművelődés hosszútávú fejlesztési irányaira
- Heves megye lakossága egészségi állapota területi differenciáltságának, és az ezt befolyásoló tényezők vizsgálata
- Az időskorúakról történő szociális gondoskodás bővítési lehetőségei

MAB-támogatással:

- Az idegen nyelvek tanításának új módszerei és technológiai
- Differenciált személyiségfejlesztő programok a nevelés folyamatában
- Az északmagyarországi németiség múltja és jelene
- A Magyar Tanácsköztársaság helyi hatalmi és politikai szervezeteinek kiépülése

Nógrád megyei Tanács támogatásával

- Társulati iskolák Nógrád megyében
- Népfőiskolák, népfőiskolai mozgalom Nógrád megyében
- Tudósok, politikusok, vállalkozók a 19-20. századi Nógrádban
- Nógrád megye egyesületeinek története, az egyesületek kialakulásának feltétel-rendszere Nógrád megyében
- Nemzetiségi, történeti, néprajzi kutatások Nógrád megyében
- Az 1945 utáni pártviszonyok tükröződése a megyei sajtóban
- A koalíciós évek pártjai Nógrádban
- Polgárosodás és urbanizálódás Nógrád megyében
- Megyei kereskedők a városiasodás folyamatában
- Társadalmi-kulturális fejlesztések elméleti, módszertani kérdései

- Az intézmények autonóm fejlesztésének tartalmi és szervezeti kérdései
- Hagyományörzés és átörökítés

A Vegyészeti Szakbizottság részéről

Tiszai Kőolajipari Vállalat támogatásával:

- A nagy tisztaságú izobutilén felhasználása és termelésének helyzete a világpiacon

Északmagyarországi Vegyiművek támogatásával:

- Biológiailag tisztított vegyipari szennyvizek utóoxidációs tóban történő kezelésének hatása a szennyvizekre és a környezetre
- Többcélú hulladékégető tervezése meglévő szennyvízégető rendszer átalakításával

Borsodi Vegyi Kombinát támogatásával:

- Klór- és sósavüzemi szennyvizekben lévő Hg-vegyületek kinyerése, fém Hg-á alakítása, és újrafelhasználásra alkalmasná tétele
- A sólé szűrési iszap Hg-tartalmának kinyerése gazdaságos technológia alkalmazásával

Pályázati feltételek

Pályázhatnak tudományos vagy gyakorlati munkakörben dolgozó egyéni kutatók ill. kutató kollektívák. A pályázaton eddig nem publikált, máshol be nem nyújtott olyan tanulmányokkal lehet részt venni, amelyek a feldolgozott témák eddigi irodalmához képest eredeti, új gondolatanyagot tartalmaznak. A pályázatot 4 példányban /oldalanként kb. 25 sor/ A4 alakban kell jeligésen benyújtani a Miskolci Akadémiai Bizottsághoz /Miskolc, Szabadság tér 3. 3530/. A pályázat elején szerepelni kell a meghirdetett pályázati címnek. Lezárt borítékban kell megadni a pályázó/k/ nevét, lakcímét és személyi számát. A pályázat terjedelme max. 100 oldal. A tanulmányhoz egyoldalas összefoglalót kell csatolni, és meg kell jelölni a gyakorlati felhasználhatóság szempontjából számba jöhető területeket, intézményeket, üzemeket. A pályázati témákkal kapcsolatban felvilágosítást nyújt az adományozó intézmény és a MAB.

A pályázatok benyújtásának határideje: 1989. okt. 31. A megfelelő színvonalú pályázatot a MAB /bruttó/ 6-15 ezer Ft-ig jutalmazza a támogató összegektől függően. A pályázatot az illetékes szakbizottság bírálja el és javasol jutalmat a támogató intézmény bevonásával. A benyújtott pályázatok eredményhirdetésére 1989. dec. 15-én kerül sor.

Miskolc, 1989. március hó

Dr. Zambó János
az MTA rendes tagja
a MAB elnöke

A Miskolci Akadémiai Bizottság /MAB/ 1989. márciusában 68 témában pályázati felhívást tett közzé Észak-Magyarország három megyei lapjában. A pályázatok beadási határideje 1989. okt. 31. volt. 12 témában összesen 17 pályamű érkezett be. A pályaműveket illetékességi körüknek megfelelően az

- Egészségügyi
- Erdészeti
- Kohászati
- Közgazdaságtudományi
- Társadalomtudományi

Szakbizottságokon belül alakult bíráló bizottságok bírálták el és terjesztettek elő javaslatot a MAB elnökének.

A pályaművek közül a bíráló bizottságok 14-et díjazásra alkalmasnak ítélték.

A MAB vezetősége 1989. december 18-án elfogadta az 1989. évi pályaművekre érkezett jutalmazási javaslatokat és a következő határozatot hozta:

1. Borsodimpex Külker. Kft.:

"Nem rubel elszámolású, exportképes termékek exportlehetőségei, a termékek kifejlesztésének és gyártásának feltételei Észak-Magyarországon" c. témára egy pályázat érkezett. A "B.N.L." jeligés pályázatért Székely László /Borsodnádásd/ 8,000.- Ft jutalomban részesült.

2. Heves megyei Tanács:

"A halandóság főbb jellemzői Heves megyében" c. témára egy pályázat érkezett. Az "Egészség" jeligéjű pályázatért Dr. Kovács Sándorné, Holló József, Kovács Béla /Eger/ 12,000.- Ft jutalomban részesült.

3. Lenin Kohászati Művek:

"Ni-hard" 1. jelű kopásálló vasöntvény gazdaságos előállításának megvalósítása a tőkés beszerzésű SOREL-vas kiváltásával" c. témára egy pályázat érkezett. A "Kisebb

önköltség, nagyobb nyereség" jelíges pályázatért Mityók Lajos, Balázs Zoltán, Aranyosi Miklós /Miskolc/ 12,000.- Ft jutalomban részesült.

"Hadfield-acél kristályosodási morfológiájának vizsgálata az alakíthatóság javítása érdekében" c. témára egy pályázat érkezett. A "Hadfield-acél, 1245" jelíges pályázat sem jutalomba, sem dicséretben nem részesült.

"Brugger-féle törőerőmérés honosítása a betétben edzhető acélok szívóssági tulajdonságainak minősítésére" c. témára egy pályázat érkezett. A "Bór-sod" jelígejű pályázatért Czakó Lajos, Dr. Tóth László, Kovács Jenő /Miskolc/ 15,000.- Ft jutalomban részesült.

4. Mátra-Nyugatbükki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság:

"Erdővel borított és nyílt területek ökológiai viszonyainak összehasonlítása" c. témára egy pályázat érkezett. A "Rejtek" jelíges pályázatért Bernáthné Szabó Gabriella /Miskolc/ 12,000.- Ft jutalomban részesült.

5. Miskolc megyei Város Tanácsa:

"Miskolc idegenforgalmi helyzete, országos és nemzetközi versenyképessége, a továbbfejlesztés lehetséges irányai különös tekintettel a műemléki és természeti értékekre" c. témára egy pályázat érkezett. A "Szeleta" jelíges pályázatért Tózsa István /Miskolc/ 8,000.- Ft pályadíjban részesült.

6. Nógrád megyei Tanács Művelődési Osztálya:

"Művelődési tartalmú egyesületek Nógrád megyében a Horthy-korszak idején" c. témára egy pályázat érkezett. A "Gortva" jelíges pályázatért Brunda Gusztáv /Salgótarján/ 15,000.- Ft jutalomban részesült.

"Nemzetiségi, történeti, néprajzi kutatások Nógrád megyében" c. témára két pályázat érkezett. A "Mementó"

jeligés pályázatért Habonyi Zoltán /Salgótarján/
8,000.- Ft, az "Ünnep-történetiség-komplexitás" jel-
igés munkáért Lengyel Ágnes és Limbacher Gábor /Ba-
lassagyarmat/ 8,000.- Ft jutalomban részesült.

"Képek az SKB Rt. társulati elemi népoktatásának tör-
ténetéből 1871-1946" c. témára egy pályázat érkezett.
A "Bender" jeligés pályázatért Szomszéd András /Bátöny-
terenyé/ 8,000.- Ft jutalomban részesült.

"A salgótarjáni acélgyári iskolától a Petőfi Sándor
ált. iskoláig" c. témára egy pályázat érkezett. A
"Reflektorfényben a közelmúlt" jeligés pályázatért
Czene Gyuláné /Salgótarján/ 8,000.- Ft jutalomban ré-
szesült.

"Társadalmi-kulturális fejlesztések elméleti, módszer-
tani kérdései" c. témára egy pályázat érkezett. A "Sza-
badság és szakszerűség" jeligére beküldött pályázatá-
ért Limbacher Gábor /Balassagyarmat/ 12,000.- Ft juta-
lomban részesült.

7. Nógrád megyei Tanács Egészségügyi Osztálya:

"Holter monitorizálással szerzett tapasztalataink en-
doszkópos vastagbélvizsgálatok során" c. témára egy
pályázat érkezett. Az "Olympus - 1989" jeligés pályá-
zatért Dr. Gajdos Barna és Dr. Racs Ernő /Salgótarján/
dicséretben részesült.

"Tanulságos esetek a carotis sebészetben" c. témára egy
pályázat érkezett. A "Száműzetés" jeligés pályázatért
Dr. Gyurkó György /Salgótarján/ 8,000.- Ft jutalomban
részesült.

"Fejsérült beteganyagunk elemzése" c. témára egy pályá-
zat érkezett. A "Jókai 5" jeligés pályázatért Dr. Cson-
ka Csaba /Salgótarján/ 8,000.- Ft jutalomban részesült.

A MISKOLCI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG /MAB/ PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA
1990-RE

A MAB Észak-Magyarország megyei tanácsai, vállalatai és a MAB támogatásával a régióban folyó tudományos tevékenység hatékonyabbá tételére az alábbi témakörökből hirtet pályázatot:

Állam- és jogtud. Szakbizottság részéről

MAB-támogatásával:

- A gazdasági társaságok létrejöttével és működésével kapcsolatos elvi-gyakorlati tapasztalatok
- Közjogunk állapota, fő vonásai a 90-es évtized küszöbén
- Válság és bűnözés /az összefüggések részleges feldolgozása elégséges/

Bányászati Szakbizottság részéről

BSZV-támogatással:

- A Borsodi Szénbányák Vállalat készlet- és anyaggazdálkodásának vizsgálata
- Új IFE-szíták alkalmazásának árbevételi vizsgálata a Borsodi Szénbányák Vállalat Központi Szénelőkészítő Üzemében
- A Borsodi Szénbányák Vállalat szervezetének korszerűsítése
- A teljesítmények növelésének lehetőségei a Borsodi Szénbányák Vállalatnál

Egészségügyi Szakbizottság részéről

Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád megyei Tanácsok támogatásával:

- Diagnosztika, terápia és gondozás feladatai Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves vagy Nógrád megyében

Erdészeti Szakbizottság részéről

Mátra-Nyugatbükki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság támogatásával:

- Az erdőfenntartási alap képzése

Kohászati Szakbizottság részéről

D4D támogatásával:

- Új, korszerű, valós piaci igényeken alapuló, körszelvénytől eltérő profillal rendelkező termékek kifejlesztése a D4D-ben
- Sodronykötél-gyártmányok exportképességét fokozó termék- és gyártmány-fejlesztések

DIMAG Rt. támogatásával:

- Ötvözött acélok hőkezelési állapotának hatása a spektrométeres vizsgálatok mérési eredményeire
- Betétedzésű acéltuskók kéregszerkezetének hatása a hengerlésre, különös tekintettel a Kombinált Acélműben öntött anyagra vonatkozóan
- A DIMAG Rt. folyamatos acélöntő gépén előforduló anyaghibák értelmezése, metallográfiai hibakataszter összeállítása

ÓKÜ támogatásával:

- Nagyszilárdságú csavaralapanyagok gyártása kétfokozatú acélból

Közgazdaságtudományi Szakbizottság részéről

Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács támogatásával:

- A megye gazdasági szervezete átalakításának meggyorsításához szükséges módszerek, eszközök, formák szervezeti és egyéb feltételek meghatározása
- Az emberi alkotóerők dinamizálását, a szociális biztonság erősítését és az életminőség javítását elősegítő komplex megyei humánstratégia és a megvalósulásához szükséges részletes intézkedési programcsomag kidolgozása

DIMAG Rt. támogatásával:

- A magyar gazdálkodó egységek likviditási helyzetének javítása, figyelembe véve a kereskedelmi bankok és az MNE restriktív pénzügyi politikáját
- A tulajdonviszonyok fejlődési lehetőségei, ezen belül dolgozói részvények és vezetői érdekeltség részvényen keresztül történő gyakorlása

Északmagyarországi Innovációs Centrum /Park/ Rt. támogatásával:

- Az innovációs management tevékenység önfenntartó működésének feltételei, realitása, különös tekintettel régióknak jelenlegi adottságaira

- Tulajdoni reform és az innováció
- A monetáris szabályozás eddigi tapasztalatai
- A vállalkozás-barát társadalom és gazdaság
- Az információ = hatalom
- Régióink tudományos helyeinek felmérése, helyzetelemzés és javaslat

GATE Kompolti Kutató Intézetének támogatásával:

- Az elmaradott agrártérségek környezetgazdálkodási és piacgazdasági követelményeket egyaránt kielégítő fejlődési pályájának makrogazdasági feltételrendszere

Heves megyei Tanács támogatásával:

- A termelő gazdaság helyzete Heves megyében, különös tekintettel az ipari szervezetekre, a foglalkoztatottság alakulására, a szerkezetváltásra és az új szervezetek létesítésére
- A tanácsi szabályozórendszer 1990. évi változásának hatása a helyi tanácsok pénzügyi helyzetére, az új forrásképződés miatti differenciálódás okai /a településfejlesztés és -gazdálkodás feladatai, kilátásai/
- A területi tervezést segítő számítógépes információbázis létrehozása, a szükséges feldolgozó programok kidolgozása IMB-kisszámítógépen /települési adattár/

Miskolc város Tanácsának támogatásával:

- A helyi önkormányzatok és a vállalkozások új típusú kapcsolatrendszere /új pénzeszközök, források kutatása, bevezetése, a korábbiak korszerűsítése, vállalkozási, befektetési lehetőségek, hitelfelvétel, hitelnyújtás, pénzügyi elszámoltatás, információ-rendszer stb./

Nógrád megyei Tanács támogatásával:

- A tanácsi gazdaság új szabályozásának hatása az önkormányzatok működésére
- Nógrád megye határmenti kapcsolatai, az együttműködés bővítésének lehetőségei

Mezőgazdasági Szakbizottság részéről

GATE Kompolti Kutató Intézete támogatásával:

- Környezetbarát növénytermelési technológiák az északmagyarországi dombvidéken

Heves megyei Tanács támogatásával:

- A cukorrépa-termelés bővítésének lehetőségei Heves megye mezőgazdasági nagyüzemeiben

Társadalomtudományi Szakbizottság részéről

MAB-támogatásával:

- Nemzetiségi /szlovák vagy német/ hagyományok esettelirása Észak-Magyarország településein
- A kétlakiság elemzése Észak-Magyarország iparvidékein
- Kiemelkedő alkotó személyiségek szerepe a régió szellemi műhelyeinek kialakításában
- Egy régióbeli jobbágyfalú társadalmi, gazdasági és demográfiai viszonyai a 18-19. században
- Neveléstörténeti részletek a 18-19. században a mai Észak-Magyarország területén

Vegyészeti Szakbizottság részéről

BVK támogatásával:

- A klór és a sósav üzemi szennyvizekben lévő Hg vegyületek kinyerése fémhigany átalakítása és újra felhasználására való tétele
- A só és a szennyviziszap higanytartalmának kinyerése gazdaságos technológia alkalmazásával

Északmagyarországi Vegyiművek támogatásával:

- Biológiaiilag tisztított vegyipari szennyvizek utóoxidációs tóban történő kezelésének hatása a szennyvizekre és a környezetre
- Hulladékégető tervezése szilárd veszélyes hulladékok égetésére

Tiszai Kőolajipari Vállalat támogatásával:

- A nagy tisztaságú izobutilén felhasználása és termelésének helyzete a világpiacon

Pályázati feltételek

Pályázhatnak tudományos vagy gyakorlati munkakörben dolgozó egyéni kutatók ill. kutató kollektívák. A pályázaton eddig nem publikált, máshol be nem nyújtott olyan tanulmányokkal lehet részt venni, amelyek a feldolgozott témák eddigi irodalmához képest eredeti, új gondolatanyagot tartalmaznak. A pályázatot 4 példányban /oldalanként kb. 25 sor/ A4 alakban kell jeligésen benyújtani a Miskolci Akadémiai Bizottsághoz /Miskolc, Szabadság tér 3. 3530/. A pályázat elején

szerepelni kell a meghirdetett pályázati címnek. Lezárt borítékban kell megadni a pályázó/k/ nevét, lakcímét és személyi számát. A pályázat terjedelme max. 100 oldal. A tanulmányhoz egyoldalas összefoglalót kell csatolni, és meg kell jelölni a gyakorlati felhasználhatóság szempontjából számba jöhető területeket, intézményeket, üzemeket. A pályázati témákkal kapcsolatban felvilágosítást nyújt az adományozó intézmény és a MAB.

A pályázatok benyújtásának határideje: 1990. okt. 26. A megfelelő színvonalú pályázatot a MAB /bruttó/ 6-15 ezer Ft-ig jutalmazza a támogató összegektől függően. A pályázatot az illetékes szakbizottság bírálja el és javasol jutalmat a támogató intézmény bevonásával. A benyújtott pályázatok eredményhirdetésére 1990. dec. 17-én kerül sor.

Miskolc, 1990. április hó

Dr. Zambó János
az MTA rendes tagja
a MAB elnöke